

Parisuhdeväkivalta Suomessa

Miten se ilmenee ja miten voit
sairaanhoitajana auttaa

LAHDEN
AMMATTIKORKEAKOULU
Sosiaali- ja terveysala
Sairaanhoitaja
Opinnäytetyö
Kevät 2018
Elina Peltola
Irina Rantanen
Satu Vanhanen

Lahden ammattikorkeakoulu
Sairaanhoitaja

PELTOLA, ELINA
RANTANEN, IRINA
VANHANEN, SATU:

Parisuhdeväkivalta Suomessa
Miten se ilmenee ja miten voit
sairaanhoitajana auttaa

Sairaanhoitajan koulutuksen opinnäytetyö, 21 sivua, 80 liitesivua

Kevät 2018

TIIVISTELMÄ

Artikkeliopinnäytetyön tavoitteena oli avata teorian tietoon pohjaten parisuhdeväkivaltaa Suomessa ja tuoda sen parissa työskenteleville konkreettisia auttamiskeinoja, joilla auttaa parisuhdeväkivallan tekijää ja kokijaa. Artikkelit kirjoitettiin itsenäisinä kirjallisuuskatsauksina, jotka kuitenkin nivoutuvat tiiviisti yhteen. Artikkelit voidaan lukea itsenäisinä tai isompana kokonaisuutena.

Ensimmäinen artikkeli pohjautuu teorian tietoon ja siinä avattiin, mitä parisuhdeväkivalta on, ja käsitellään parisuhdeväkivallan eri muotoja kuten fyysinen väkivalta, taloudellinen väkivalta ja henkinen väkivalta. Artikkelin lopussa avattiin myös parisuhdeväkivallan seurauksia ja siitä, mitä se voi aiheuttaa, esimerkkinä traumaperäinen stressireaktio.

Toinen artikkeli käsittelee parisuhdeväkivaltaa ja kulttuureja. Artikkelissa tuotiin esiin romanit, muslimit ja suomalaisuus sekä alkoholin vaikutusta suomalaiseen väkivaltakulttuuriin.

Kolmas artikkeli käsittelee auttamiskeinoja, joita työssään parisuhdeväkivaltaa kohtaavat voivat käyttää. Keinot ovat hyödyksi myös väkivaltaa kokeneille ja sitä tehneille. Artikkelisiin sisällytettiin selkeitä ohjeita ja lomakkeita, joita voi hyödyntää.

Tämä opinnäytetyö valmistui Lahden ammattikorkeakoulussa syksyllä 2016 aloitetun artikkelimuotoisen opinnäytetyön pilottihankkeen seurauksena.

Asiasanat: Parisuhdeväkivalta, väkivalta, auttamiskeinot, kulttuuri, uhri, tekijä

Lahti University of Applied Sciences
Degree Programme in Nursing

PELTOLA, ELINA
RANTANEN, IRINA
VANHANEN, SATU:

Intimate partner abuse in Finland
What forms it takes and how you can
help as a nurse

Bachelor's Thesis in Nursing

21 pages, 80 pages of appendices

Spring 2018

ABSTRACT

The aim of this article-based thesis was to study theoretical material on intimate partner abuse in Finland and to provide concrete methods to those who work with intimate partner abuse and to help those who have been the victim or the perpetrator in intimate partner abuse. The articles have been written as independent literature reviews, but they are still tightly connected. These articles can be read as individual articles or all together.

The first article is based on theoretical material and it deals with what intimate partner abuse is. It covers different forms of intimate partner abuse such as physical violence, economic abuse, psychological abuse. The end of the article also deals with the consequences of intimate partner abuse and what it can cause, for example post-traumatic stress reaction.

The second article covers intimate partner abuse and different cultures. The article brings up Romanies, Muslims and the Finnish culture and also the impact of alcohol on the Finnish culture of violence.

The third article covers helping methods, for the use of those who deal with intimate partner abuse in their work. The methods are also useful for those who have been victims or abusers. This article includes clear instructions and forms that can be used.

This thesis was a result of a project piloting article-based theses, which started in Lahti University of Applied Sciences in 2016.

Key words: partner abuse, violence, helping methods, culture, victim, perpetrator

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	1
2	TARKOITUS JA TAVOITTEET	3
3	OPPINNÄYTEYTYÖN ETENEMINEN	4
3.1	Tiedon haku	4
3.2	Hankitun tiedon rajaaminen	4
4	MENETELMÄLLISET VALINNAT	6
4.1	Kuvaileva kirjallisuuskatsaus	6
4.2	Eettisyys ja luotettavuus	9
5	YHTEENVETO JA JATKOTUTKIMUSAIHEET	11
	LÄHTEET	14
	LIITTEET	17

1 JOHDANTO

Lähisuhdeväkivalta on Suomessa valtavan yleinen ilmiö, Tilastokeskuksen (2017) mukaan vuonna 2016 pari- ja lähisuhdeväkivaltarikoksilla oli 88 000 uhria. Tämä luku kuvaa vain viranomaisten tietoon tulleita tapauksia. Koska väkivaltaa on paljon, haluttiin tällä opinnäytetyöllä lisätä tietoa, ymmärrystä ja osaamista väkivallan osapuolten auttamiseksi, minkä takia aiheeksi valikoitui parisuhdeväkivalta.

Parisuhdeväkivaltaa voi kohdata hoitotyössä lähes missä tahansa työskennellessä, ja siihen tulee osata puuttua. Parisuhdeväkivalta on haastava aihe, eikä se ole aina näkyvää, henkilökuntaa ei voi tarpeeksi kouluttaa varautumaan näihin tilanteisiin. Artikkelioinnäytetyön avulla haluttiin kehittää ammatillista osaamista, jotta nämä tilanteet, joissa kohdataan parisuhdeväkivaltaa tulisi, hoidettua oikeina ja potilaslähtöisesti.

Lähisuhdeväkivalta voidaan käsittää eri tavoin: läheisväkivaltana, perheväkivaltana tai parisuhdeväkivaltana (THL 2017; Hellsten 2016,6). Tässä artikkelioinnäytetyössä käytetään termiä parisuhdeväkivalta. Parisuhdeväkivallalla tarkoitetaan väkivaltaa, joka tapahtuu nykyisessä tai jo päättyneessä seurustelu-, avo-, avio- tai parisuhteessa kahden aikuisen ihmisen välillä, lapsiin kohdistuva perheväkivalta on rajattu pois käsiteltävistä aiheista.

Artikkelioinnäytetyö koostuu kolmesta eri artikkelista, jotka käsittelevät parisuhdeväkivaltaa eri näkökulmista. Artikkelit ovat jokainen itsenäinen kirjallisuuskatsauksensa, joiden kautta aihetta käsitellään.

Kirjallisuuskatsaus on avattu paremmin opinnäytetyön kohdassa menetelmälliset valinnat. Ensimmäinen artikkeli kuvaa parisuhdeväkivaltaa ja siihen liittyviä ilmiöitä puhtaasti teoretiedon kautta. Toisessa artikkelissa nostetaan esiin erilaisia kulttuurillisia teemoja: Suomen romanit, jotka ovat olleet osana yhteiskuntaamme jo 1500-luvulta lähtien (THL 2017), Islam suomessa sekä suomalainen kulttuuri ja siihen liittyvät asiat kuten päihteet ja uskonto.

Terveydenhuollossa usein vain diagnosoidaan parisuhdeväkivallan aiheuttama vamma, mutta unohdetaan käyttää lisäkoodia, joka mahdollistaa tekijän ja tekotavan tilastoinnin (Kivelä, Leppäkoski, Kälvinmäki, Ruohoniemi, Puolijoki & Paavilainen 2016,104). Kyseinen asia nostetaan esille kolmannessa artikkelissa ja samalla pohditaan keinoja, kuinka voidaan toteuttaa laadukasta väkivaltatyötä, joka auttaa uhria sekä väkivallan tekijää sekä tuo esiin kokemuksia parisuhdeväkivallasta.

Artikkeliopinnäytetyö on toteutettu Lahden ammattikorkeakoulussa, Artikkelioinnäytetyön pilottiryhmässä.

2 TARKOITUS JA TAVOITTEET

Tämän artikkeliopinnytetyön tarkoituksena on lisätä tietoisuutta parisuhdeväkivallasta ja tuoda terveydenhuollossa sekä sosiaalihuollon piirissä toimiville hoitajille teoretietoa, työkaluja sekä toimintamenetelmiä hoitotyöhön, riippumatta siitä missä he työskentelevät. Näin voidaan paremmin auttaa parisuhdeväkivaltaa kokenutta sekä parisuhdeväkivaltaa tekevää asiakasta tai potilasta.

Artikkeliopinnytetyön tarkoituksena on myös lisätä tietoisuutta parisuhdeväkivallan eri muodoista, jotta osataan kiinnittää huomiota parisuhdeväkivallan erityspiirteisiin hoitotyössä ja ohjata potilas tai asiakas oikeiden palveluiden ja avun piiriin riippumatta siitä, onko potilas tai asiakas väkivallan tekijä tai uhri. Opinnytetyön tavoitteena on tuoda esiin mahdollisia syitä parisuhdeväkivallalle ja sille miksi mahdollisesti väkivallan uhri ei lähde suhteesta tai ei osaa tai ei halua hakea apua. Hoitotyöntekijän on tärkeää myös ymmärtää tilanteita, joissa väkivallan kokija edelleen jää väkivaltaiseen suhteeseen ja tässä artikkeliopinnytetyössä esille nostettavat auttamiskeinot ovat käytettävissä myös näissä tilanteissa.

Artikkeliopinnytetyön tarkoituksena on vähentää ennakkoluuloja parisuhdeväkivaltaa kohtaan ja tasapuolistaa tekijän ja kokijan asemaa. On tärkeää ohjata ja auttaa myös tekijää, joka usein jää asian kanssa yksin. Väkivallan tekijä ei useinkaan löydä tietään avun piiriin niin kuin uhri, joka hakeutuu esimerkiksi sairaalaan fyysisten vammojen takia.

3 OPPINNÄYTEYTYÖN ETENEMINEN

3.1 Tiedonhaku

Tiedon hankinta alkoi keväällä 2017 ja se käynnisti samalla koko oppinnäytetyöprosessin. Lähteitä haettiin eri tietokannoista Medic, Masto-Finna, Päijät-Hämeen verkkokirjasto Lastu, TamPub, Julkkari, Terveystieto ja Melinda, lisäksi luimme alaan liittyvää kirjallisuutta.

Tietoa ja julkaisuja on haettu myös luotettaviksi luokitelluilta ja puolueettomilta verkkosivuilta, WHO:n, THL:n, Väestöliitto, Ensi- ja Turvakotien liitto, Poliisi ja STM, sillä kaikki nämä tahot työskentelevät jollain tasolla parisuhdeväkivallan kanssa.

Hakusanoina käytettiin muun muassa lähisuhdeväkivalta, seksuaalinen väkivalta, henkinen väkivalta, hengellinen väkivalta, taloudellinen väkivalta, auttamiskeinot, maahanmuuttajien kokema väkivalta, Islam, romanit, päihteiden vaikutus parisuhdeväkivaltaan, väkivallan tekijä, uhri ja mies väkivallan uhrina.

Lisäksi oppinnäytetyössä on käytetty asiantuntijalähteenä Jukka Sunia, joka toimii sosiaalikasvattajana Lahdessa Jussi-työn parissa. Jussi-työ toimii Lahdessa ensi- ja turvakodin alaisena. Sunilta on saatu kolmanteen artikkeliin asiantuntijatietaa, jota käytännön kokemus väkivaltatyön parissa on kartuttanut ja näkökulmaa siihen, kuinka auttaa väkivallan tekijää.

3.2 Hankitun tiedon rajaaminen

Tässä artikkelioppinnäytetyössä keskitytään parisuhdeväkivaltaan ja siihen, miten se Suomessa näyttäytyy. Parisuhdeväkivallasta löytyy erittäin paljon ulkomaalaisia lähteitä ja tietoa, mutta edellä mainitusta syystä tiedon haku on rajattu vain suomalaisiin lähteisiin. Rajaus tehtiin aiheen laajuuden ja orientaation takia ja rajauksen avulla saatiin selkeytettyä se mitä eri artikkelien avulla halutaan tuoda tietoon ja mitä niillä halutaan osoittaa (Hirsjärvi, Remes & Sajavaars 2009, 81). Työssä on pyritty välttämään

vanhentunutta tietoa, sillä esimerkiksi tilastointiin perustuva tieto parisuhdeväkivallasta päivittyy nopeasti, ja toisaalta parisuhdeväkivalta ja ylipäätään väkivalta asiana on suhteellisen muuttumaton asia, minkä takia osa lähteistä on vanhempia.

Työ aloitettiin rajaamalla aihe ensin yleisesti väkivallasta lähisuhdeväkivaltaan, josta aihe vielä kavennettiin parisuhdeväkivaltaan. Aiheen rajaaminen koettiin edelleen tarpeelliseksi, jotta pystyttiin selkeästi syventämään aiheeseen, johon jokaisen hoityössä työskentelevän pitäisi pystyä puuttumaan. Hoitotyötä tekevälle aihe voi olla vieras ja voi olla haastavaa puuttua väkivaltaan, koska se ei ole aina näkyvää. Lapset päädyttiin rajaamaan aiheesta pois, koska haluttiin keskittyä vain kahden aikuisen väliseen parisuhdeväkivaltaan. Aiheen rajaamisen jälkeen alettiin suunnitella artikkelien sisältöä, ja sen pohjalta aloitettiin tiedonhankinta sekä artikkelien kirjoitustyö. Artikkeleita kirjoittaessa on pidetty mielessä hoitajan sekä potilaan tai asiakkaan näkökulma. Kunkin artikkelin loppuun on laadittu yhteenveto kyseisestä artikkelista.

4 MENETELMÄLLISET VALINNAT

4.1 Kirjallisuuskatsaus

Kirjallisuuskatsauksella haetaan vastauksia artikkelin keskeiseen kysymykseen. Kirjallisuuskatsauksen avulla tutkittavaa ilmiötä voidaan kuvata laaja-alaisesti ja aineistomateriaali voi olla laaja. (Kangasniemi, Pietilä, Utriainen, Jääskeläinen, Ahonen & Liikanen 2013, 294; Salminen 2011,6). Parisuhdeväkivallasta löytyy paljon aineistoa ja materiaalia, minkä takia menetelmäksi valittiin kirjallisuuskatsaus. Kirjallisuuskatsaus mahdollisti myös parisuhdeväkivalta ilmiön laaja-alaisen tutkimisen monesta eri näkökulmasta. Artikkeleissa pystyttiin hyödyntämään tämän menetelmän avulla laajaa aineistoa ja artikkelien pohdintaosiossa vastattiin artikkelin keskeiseen kysymykseen.

Artikkeliopinnäytetyön tarkoituksena on tuottaa tietoa parisuhdeväkivallasta ja tämän avulla voi kehittää omaa ammatillisuuttaan. Kirjallisuuskatsauksen avulla pystyttiin tuottamaan ajantasaista tutkimustietoa, johon ei muun tiedekirjallisuuden avulla pystyttäisi. (Salminen 2011, 6-8.) Kirjallisuuskatsaus pyrkii myös helppolukaiseen lopputulokseen. (Salminen 2011, 6-8.) Helppolukaisuus nähtiin tärkeänä asiana, jotta artikkeliopinnäytetyön tarjoama tieto on helppo ymmärtää ja hyödyntää käytännössä.

Kirjallisuuskatsausta käytetään paljon opetuksen alalla. (Salminen 2011,7.) Artikkeliopinnäytetyön tarkoituksena on tuottaa tietoa ja lisätä tietoisuutta eli mahdollistaa uuden oppimista, jonka takia tämä menetelmä tukee artikkeliopinnäytetyön aiemmin esiteltyjen tavoitteiden saavuttamista. Etenkin jos tietoa löytyy sieltä ja täältä, voidaan kirjallisuuskatsauksen avulla kehittää ja tuottaa hyviä käytäntöjä kliniseen työhön sekä koulutukseen (Kangasniemi ym. 2013, 295). Tarkoituksena on tarjota teorian tietoa, työkaluja sekä toimintamenetelmiä hoitotyöhön, joten tätä artikkeliopinnäytetyötä voidaan käyttää myös välineenä opetuksessa.

Artikkeliopinnäytetyössä tarkasteltavana ilmiönä oli parisuhdeväkivalta, tämä ilmiö jaoteltiin kolmeen eri osioon. Jokaisesta osiosta kirjoitettiin itsenäinen artikkeli, eli kolme itsenäistä kirjallisuuskatsausta. Tavoitteena on, että jokaisen artikkelin voi lukea omana itsenäisenä artikkelina, mutta yhdessä luettuina artikkelit tarjoavat monipuolisen ja yhtenäisen teoriapaketin parisuhdeväkivallasta ilmiönä.

Artikkeli keskeinen kysymys ohjaa kirjallisuuskatsausta, se on usein kysymysmuodossa ja sitä voidaan tarkastella joko yhdestä tai useammasta näkökulmasta. Artikkelin keskeinen kysymys voi olla väljä tai täsmällinen. (Kangasniemi ym. 2013, 295.) Tässä artikkeliopinnäytetyössä pidettiin kysymykset väljinä, mutta niitä pyrittiin rajaamaan tietyillä teemoilla, rajaaminen tehtiin aina artikkelikohtaisesti. Artikkelikohkeskeiset kysymykset ja niitä rajaavat tekijät on avattu tarkemmin kohdassa kirjallisuus katsauksen eteneminen, josta näkyy myös tiedon jäsentyminen (Taulukko 1.).

Artikkelien kirjoittamisessa käytettiin ohjeena Tutkiva Hoitotyö -lehden (2018) artikkelikirjoitusohjetta, minkä takia artikkelien lähdeviitteet ja lähdeluettelot poikkeavat Lahden ammattikorkeakoulun opinnäytetyöohjeistuksesta.

Taulukko 1. Kirjallisuuskatsauksen etenemien: artikkelin keskeiset kysymykset, vaiheet ja erityispiirteet

	Artikkelin kysymys	Aineisto	Kuvailu	Tulokset
Artikkeli 1	Mitä parisuhdeväki valta pitää sisällään?	Teoria tietoa väkivallasta ja sen eri muodoista sekä niiden vaikutuksista	Mitä eri väkivallan muotoihin liittyy ja kuinka se näyttäytyy.	Voiko eri väkivallan muotoja erottaa toisistaan?
Artikkeli 2	Miten Suomessa eri kulttuurien väliset erot näyttäytyvä parisuhdeväki vallassa?	Teoria tietoa eri kulttuureista ja sen vaikutuksesta naisen asemaan ja parisuhteeseen.	Mikä on tyypillistä käyttäytymistä eri kulttuureille ja mitä siitä seuraa ja kuinka ulkopuoliset sen näkevät.	Onko kysymys vain näkemys eroista, voiko eri kulttuurien välillä olla samankaltaista väkivaltaa eri muodossa?
Artikkeli 3	Miten auttaa parisuhdeväki vallan tekijää tai kokijaa, miten ohjaan oikean avunpiiriin?	Teoria tietoa eri auttamiskeinoista ja eri näkökulmat kokijasta ja tekijästä parisuhdeväkivallasta.	Minkä laisia palveluita ja työkaluja on väkivaltatyöhön, miten auttaa tekijää ja miten suhtautua mieheen väkivallankokijana.	Miten rakentuu yksilöllinen hoitopolku tekijälle ja kokijalle, kuinka tuen, onkosillä väliä onko uhrina mies?

4.2 Eettisyys ja luotettavuus

Lähteiden luotettavuus lisää artikkelien ja opinnäytetyön luotettavuutta. Artikkelien lähteet ovat suurin osa vuosilta 2007-2017 ja työssä valittiin aina uusin lähde, luotettavalta ja puolueettomalta julkaisijalta (Hirsjärvi ym. 2009, 113-114). Poikkeuksia löytyy julkaisuvuoden suhteen esimerkiksi WHO:n raportti vuodelta 2002, jossa käsitellään väkivaltaa ja terveyttä maailmassa. Yhtenä osiona raportissa on parisuhdeväkivalta (Luku 4.). Raportti valikoitui lähteeksi, sillä WHO on kumppanina STM:n kanssa kehittämässä ja arvioimassa Suomen terveystieteitä (STM 2018), lisäksi useat käytetyt lähteet viittaavat kyseiseen raporttiin, joten sitä voidaan pitää alkuperäislähteenä. Lähteet ovat alan ammattilaisten tai asiantuntijoiden kirjoittamia ja niiden haastatteluihin sekä tutkimuksiin on käytetty kokemusasiantuntijoita, tästä syystä vanhempiankin lähteitä voidaan pitää luotettavina.

Kolmanteen artikkeliin on haastateltu Jussi-työntekijää Jukka Sunia, joka toimi artikkelissa asiantuntijalähteenä. Sunin kanssa oli sovittu, että hän saa lukea hänen haastattelunsa pohjalta tuotetun tekstin. Näin toimiessa vältetään siltä, ettei haastattelua ole käytetty harhaanjohtavasti tai tietoa vääristellen ja haastateltava varmistuu siitä, että häntä ei ole tulkittu tai ymmärretty väärin (HTK 2013, 9). Lisäksi kolmanteen artikkeliin on selkeästi merkitty lähdeluetteloon sekä lähdeviitteeseen ne kohdat joissa Sunilta saatua tietoa on käytetty, jolloin vältettiin hänen tietojensa osuuden vähättely (HTK 2013, 9).

Sunin haastattelu voidaan verrata avoimeen haastatteluun, siitä voidaan käyttää myös nimitystä informaatiohaastattelu. Tämän kaltaisessa haastattelussa selvitetään haastateltavan mielipiteitä, ajatuksia, käsityksiä ja tuntemuksia. (Hirsjärvi ym. 2009,207-209.) Haastattelun kulku tapahtui keskustelun muodossa ja haastattelun pääpainona oli saada tietoa Jussi-työstä, tämän myös haastateltava tiesi etukäteen.

Artikkelissa kaksi käsitellään kulttuureja, joista työhön valikoitui Suomessa esiintyvistä vain muutamia. Teimme valinnan sen perusteella mitkä

kulttuurit Suomessa ovat olleet pisimpään ja minkä kulttuurin edustajia Suomessa on määrällisesti enemmän, jotta suomalaisten lähteiden luotettavuus pysyy laadukkaana ja niitä on saatavilla. Valinnassa kiinnitimme huomiota myös kulttuureihin, joissa kunniaväkivalta tai sukupuoliroolit ovat tärkeä osa kulttuuria, jolloin ne voivat vaikuttaa parisuhdeväkivallan ilmenemiseen. Valinta täytyi rajata vain muutamaan kulttuuriin, jotta pystyttiin laadukkaasti käsittelemään juuri näitä aiheita. Islam ja Suomen romanit valikoituivat osaltaan siksi, että osa kulttuurin edustajista erottuu katukuvasta pukeutumisellaan. Näihin molempiin kulttuureihin kuuluu tapoja, joita kantaväestö ei välttämättä hyvin tunne ja jotka vaikuttavat olennaisesti potilaan kohtaamiseen ja hoitotyön toteuttamiseen.

5 YHTEENVETO JA JATKOTUTKIMUSAIHEET

Kun artikkeliopinäytetyötä lähdettiin työstämään, oli tiettyjä ennakko ajatuksia ja näkemyksiä, jotka myös yleisellä tasolla liitetään parisuhdeväkivaltaan. On tyypillistä ajatella, että suomalaisten välillä parisuhdeväkivalta tapahtuu aina humalassa, tunnekuohun vallassa ja hetken mielijohteesta, vaikka näin ei useinkaan ole (Holmila, Tigerstedt & Warpenius 2013,18.) Usein myös kunniaväkivalta ja Islamin oppi liitetään yhteen, vaikka kunniaväkivaltaa tapahtuu paljon myös muissa kulttuureissa ja uskonnoissa (Hansen, Sams, Jäppinen & Latvala 2016,46). Usein myös mietitään, miksi väkivaltaiseen suhteeseen jäädään vapaaehtoisesti. On helpompaa tuomita väkivallan uhri kuin miettiä niitä syitä jotka ovat suhteeseen jäämisen taustalla on. Myöskin tekijän tuomitseminen koetaan yleisesti hyväksytyksi, vaikka tiedossa ei ole syitä väkivallalle tai sen taustoille. Usein myös unohdetaan, että myös mies voi olla uhrina. (Holmström 2011). On helppo uskoa median luomia ja tarjoamia mielikuvia siitä, miten asiat ovat.

Parisuhdeväkivaltaa tarkemmin tutkittaessa huomattiin, ettei mikään ole niin yksiselitteistä kuin ensin luulisi. Vaikka tietoa parisuhdeväkivallasta löytyy paljon, on silti asia-alueita, joita olisi hyvä vielä tutkia tarkemmin, tästä opinnäytetyöstä nousseita jatkotutkimusaiheita on avattu kappaleen lopussa tarkemmin. Auttamiskeinoja ja koulutusta väkivaltatyöhön myös tarjotaan, mutta usein ne jäävät käyttämättä ja terveydenhuollon puolella ei aina edes tunnisteta parisuhdeväkivaltaa (Kivelä ym. 2016,104.)

Parisuhdeväkivalta pitää sisällään monen tyyppistä väkivaltaa ja voi vahingoittaa niin uhria kuin tekijää monella eri tapaa, sen takia ennaltaehkäisevään työhön tulisi panostaa, sillä samalla vähennetään inhimillistä kärsimystä ja säästetään verorahoja (THL 2018.)

Artikkeliopinäytetyön tavoitteena oli tuottaa tietoa väkivaltatyöhön ja siihen, kuinka auttaa uhria sekä tekijää. Työn tarkoituksena oli antaa hoitohenkilökunnalle konkreettisia työkaluja auttamiseen ja hälventää ennakkoluuloja joita media voi liittää maahanmuuttajiin, suomalaisiin,

romaneihin tai väkivallan tekijään ja uhriin. Opinnäytetyön eri artikkelit käsittelevät monipuolisesti omia aiheitaan ja näin ollen lisäävät lukijan tietoisuutta parisuhdeväkivallasta. Kolmen eri artikkelin avulla pystyttiin vastaamaan ja täyttämään tavoite joka prosessin alussa määriteltiin.

Ensimmäinen artikkeli Parisuhdeväkivalta – Miten sen eri muodot ilmenevät? avaa lukijalle teoretiedon kautta mitä parisuhdeväkivalta on ja mitä sen eri muodot ovat. Artikkelissa käydään lyhyesti läpi myös mitä on lähisuhdeväkivalta ja pohditaan voiko eri väkivallan muotoja erottaa toisistaan. Artikkelissa käy ilmi kuinka moninaista parisuhdeväkivalta on ja mitä kaikkia muotoja se pitää sisällään niin näkyviä kuin näkymättömiä ja millaisia seurauksia väkivallalla voi olla.

Toinen artikkeli Parisuhdeväkivalta - Kulttuurit käsittelee erilaisia Suomessa esiintyviä kulttuureja ja parisuhdeväkivaltaa niiden sisällä. Artikkelin avaa muutamia kulttuureja kuten romanit, Islam sekä suomalaisuus, myös alkoholi on nostettu esiin käsiteltäessä suomalaista väkivaltakulttuuria. Artikkelin tarkoituksena on saada lukija pohtimaan kulttuurien välisiä eroja ja tutustua kunniaväkivallan ja parisuhdeväkivallan eroihin tai siihen onko ne eroteltavissa toisistaan.

Kolmas artikkeli Parisuhdeväkivalta - Auttamiskeinot, niiden näkökulmat ja haasteet on selkeästi tarkoitettu työskentelyn tueksi parisuhdeväkivalta tilanteissa. Artikkelista löytyy teoretietoa eri auttamiskeinoista niin väkivallan uhria kuin tekijää varten. Artikkelissa tuodaan esiin erilaisia palveluita ja työkaluja väkivaltatyöhön. Artikkelissa nousee esiin selkeästi palvelut niin väkivallan tekijälle kuin kokijallekin ja se että entä jos tekijä onkin mies. Lisäksi kolmanteen artikkeliin on kerätty erilaisia auttamiskeinoja kuten erilaisia kaavakkeita väkivallan kartoittamista varten ja tietoa väkivaltatyötä tekevistä tahoista, joita molemmat osapuolet voivat hyödyntää.

Artikkeliopinnäytetyön aiheita voisi jatkossa syventää esimerkiksi perehtymällä maailmankulttuureihin tai maailmalla tapahtuvaan parisuhdeväkivaltaan ja sen eroihin verrattuna suomalaiseen

parisuhdeväkivaltaan. Kansainvälisyys voisi olla myös mielenkiintoinen näkökulma auttamiskeinoja peilatessa, koska meillä on laajasti keinoja tarjolla, kun resursseja osataan käyttää oikein.

Selkeinä jatkotutkimusaiheina nousi ensimmäisestä artikkelista Suomessa asuvien samaa sukupuolta olevien pariskuntien kokemus parisuhdeväkivallasta. Miten heidän kokemansa parisuhdeväkivalta eroaa heteroparien väkivallasta, vai eroaako se. Toisesta artikkelista taas voisi jatkotutkimusaiheena olla parisuhdeväkivallan tunnistaminen maahanmuuttajataustaisessa perheessä, etenkin jos perhe tunnustaa Islamin oppia. Sillä usein heidän välillään parisuhdeväkivalta rinnastetaan kunniaväkivaltaan ja parisuhdeväkivalta jää kokonaan tunnistamatta. Kolmannen artikkelin kohdalla jatkotutkimuksena voisi perehtyä siihen, miten artikkelissa käsitellyt auttamiskeinot ovat konkreettisesti auttaneet pariskuntia tai väkivallan uhreja ja tekijöitä. Onko käyttäjillä toiveita palveluihin liittyen ja miten ne ovat nykyisellään toimineet.

LÄHTEET

Painetut lähteet:

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2009. Tutki ja kirjoita. 15. uudistettu painos. Hämeenlinna: Karisto Kirjapaino Oy.

Kangasniemi, M., Pietilä A-M., Utriainen, K., Jääskeläinen, P., Ahonen, S-M. & Liikanen, E. 2013. Kuvaileva kirjallisuuskatsaus: eteneminen tutkimuskysymyksestä jäsenettyyn tietoon. *Hoitotiede* 52 (4). Artikkel.

Kivelä, S., Leppäkoski, T., Kälvinmäki, J., Ruohoniemi, J., Puolijoki, H. & Paavilainen, E. 2016. Miten parisuhdeväkivalta näyttäytyy terveydenhuollossa. *Sosiaalilääketieteellinen aikakauslehti* 53 98–107.

Elektroniset lähteet:

Hansen, S., Sams, A., Jäppinen, M. & Latvala, J. 2016. Kunniakäsitykset ja väkivalta – selvitys kunniaanliittyvästä väkivallasta ja siihen puuttumisesta Suomessa. *Ihmisoikeusliitto*. Julkaisu [viitattu 15.3.2018]. Saatavissa: https://ihmisoikeusliitto.fi/wp-content/uploads/2016/06/Kunniak%C3%A4sitykset-ja-v%C3%A4kivalta_B5_netiti-002.pdf

Hellsten, E. 2016. ” Kun mä lukitsen ulko-oven öisin, mäen lukitse vaaroja sen ulkopuolelle vaan lukitsen ne sisään” Lähisuhdeväkivalta väkivallan kokijan blogikirjoituksissa. Tampereen yliopisto: Pro- gradu tutkielma [viitattu 20.1.2018]. Saatavissa: <http://tampub.uta.fi/bitstream/handle/10024/98911/GRADU-1462277810.pdf?sequence=1>

HKT. 2012. Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa. *TENK*. Ohje [viitattu 16.3.2018] Saatavissa: http://www.tenk.fi/sites/tenk.fi/files/HTK_ohje_2012.pdf

Holmström, K. 2011. Miksi nainen ei lähde? THL. Artikkelit [viitattu 16.3.2018]. Saatavissa:
<http://www.vaestoliitto.fi/parisuhde/ajankohtaista/?x217700=1038883>

Kivelä, S., Leppäkoski, T., Kälvinmäki, J., Ruohoniemi, J., Puolijoki, H. & Paavilainen, E. 2016. Miten parisuhdeväkivalta näyttäytyy terveydenhuollossa. Sosiaalilääketieteellinen aikakauslehti 53 98–107. Artikkelit [viitattu 20.1.2018]. Saatavissa:
<file:///C:/Users/SATUVA~1/AppData/Local/Temp/56915-Artikkelin%20teksti-60934-1-10-20160811.pdf>

Krug, E (toim.), Dahlberg, L (toim.), Mercy, J (toim.), Zwi, A (toim.), & Lozano, R (toim.). 2002. Väkivalta ja terveys maailmassa -WHO: raportti. Jyväskylä 2005, Gummerrus Kirjapaino Oy [viitattu 20.1.2018]. Saatavissa:
http://www.who.int/violence_injury_prevention/violence/world_report/full_fi.pdf

Salminen, A. 2011. Mikä on kirjallisuuskatsaus? Johdatus kirjallisuuskatsauksen tyypeihin ja hallintotieteellisiin sovelluksiin. Vaasan yliopisto, Opetusjulkaisuja 62, Julkisojohtaminen 4 [viitattu 20.1.2018]. Saatavissa: https://www.univaasa.fi/materiaali/pdf/isbn_978-952-476-349-3.pdf

STM.2018. Maailman terveysjärjestö WHO. Verkkosivu [viitattu 20.1.2018]. Saatavissa: <http://stm.fi/ministerio/kansainvaliset-asiat/who>

THL. 2018. Lähisuhdeväkivallan ehkäisy. Verkkosivu [viitattu 16.3.2018]. Saatavissa: <https://thl.fi/fi/web/hyvinvoinnin-ja-terveyden-edistamisen-johdaminen/turvallisuuden-edistaminen/vakivallan-ehkaisy/lahisuhdevakivallan-ehkaisy>

THL.2017. Mitä lähisuhde- ja perheväkivalta on? Artikkelit [viitattu 20.1.2018]. Saatavissa: https://www.thl.fi/fi/web/lapset-nuoret-ja-perheet/tyon_tueksi/lahisuhde_perhevakivallan_ehkaisytyo/lahisuhde

THL. 2017. Romanit. Verkkosivu [viitattu 16.3.2018]. Saatavissa: <https://thl.fi/fi/web/maahanmuuttajat-ja-monikulttuurisuus/kieli-ja-kulttuurivahemmistot-suomessa/romanit>

Tilastokeskus. 2017. Perhe- ja lähisuhdeväkivallasta 40,6 prosenttia avio- ja avopuolisoiden välistä. Artikkelit [viitattu 20.1.2018]. Saatavissa: http://www.stat.fi/til/rpk/2016/15/rpk_2016_15_2017-05-31_tie_001_fi.html#_ga=2.262597838.310443291.1497019370-472235593.1497019370

Tutkiva hoitotyö. 2018. Kirjoituis ohjeet. Hoitotieteellinen aikakauslehti. Artikkelit [viitattu 20.1.2018]. Saatavissa: <https://sairaanhoitajat.fi/wp-content/uploads/2014/10/tutho-kirjoitusohjeet.pdf>

Warpenius, K, Holmila, M, Tigersted, C. (toim.). 2013. Alkoholi- ja päihdehaitat läheisille, muille ihmisille ja yhteiskunnalle. THL. Juvenes Print – Suomen Yliopistopaino Oy [viitattu 16.3.2018]. Saatavissa: https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/104454/THL_TEE2013_014_verkko.pdf

LIITTEET

Parisuhdeväkivalta – Miten sen eri muodot ilmenevät? LIITE 1

Parisuhdeväkivalta - Kulttuurit LIITE 2

Parisuhdeväkivalta - Auttamiskeinot, niiden näkökulmat ja haasteet
LIITE 3

Parisuhdeväkivalta:

Miten sen eri muodot ilmenevät?

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	1
2	PARISUHDEVÄKIVALTA JA SEN ILMENEMISMUODOT	3
2.1	Fyysinen väkivalta parisuhteessa	4
2.2	Henkinen väkivalta	5
2.3	Hengellinen / uskonnollinen väkivalta	6
2.4	Taloudellinen väkivalta	7
2.5	Seksuaalinen väkivalta parisuhteessa	8
2.6	Mitä lähisuhdeväkivallan eri muodot voivat aiheuttaa?	9
3	POHDINTA	11
	LÄHTEET	13

1 JOHDANTO

Parisuhdeväkivaltaa esiintyy Suomessa kaikissa yhteiskuntaluokissa eikä sen ilmenemiseen vaikuta ikä, kulttuuri tai sukupuoli. Suomessa parisuhdeväkivalta on kansanterveydellinen ongelma (THL 2018). Parisuhdeväkivaltaa ei yleensä kunnolla tunnisteta terveydenhuollossa eikä siitä osata kysyä suoraan, vaikka terveydenhuollossa työntekijät kohtaavat eniten parisuhdeväkivallan uhreja, tekijöitä sekä silminnäkijöitä (Notko, Holma, Husso, Virkki, Laitila, Merikanto & Mäntysaari 2011).

Artikkelissa tarkoitetaan parisuhdeväkivallalla väkivaltaa, joka tapahtuu pari-, avo- tai seurustelusuhteessa olevien kumppanien välillä. Sitä voi ilmetä eri muodoissa kuten henkisenä-, fyysisenä- tai seksuaalisena väkivaltana. Väestöliitto (2017), WHO eli World Health Organization (2005) ja STM eli Sosiaali- ja terveys ministeriö (2017) määrittelevät parisuhdeväkivallan pitävän sisällään edellä mainittuja asioita, mutta sitä voi ilmetä myös taloudellisena tai omaisuuteen kohdistuvana väkivaltana, laiminlyöntinä, kaltoinkohteluna ja kontrollointina. Väkivallan muotoja olivat nostaneet esille myös Siukola (2014), Flinck (2006), Lattu (2016) ja Hellsten (2016) omissa tutkimuksissaan ja suurin osa heistäkin viittaa WHO:n määritelmään parisuhdeväkivallasta.

Sairaanhoitajan olisi tärkeää tunnistaa parisuhdeväkivallan eri ilmenemismuodot, jotta uhri tai tekijä saa apua, sillä hyvin harvoin uhri itse kertoo väkivallasta (THL 2018). Uhrin kokema parisuhdeväkivalta vaikuttaa aina hänen hyvinvointiinsa ja toimintakykyynsä negatiivisesti ja ilman järjestelmällistä kysymistä ja tunnistamista väkivaltakokemukset eivät tule ilmi (Notko ym. 2011).

Varhaisella puuttumisella vähennetään inhimillistä kärsimystä sekä säästetään yhteiskunnanvaroja (THL 2018). Se ettei parisuhdeväkivallasta kysytä suoraan tai sitä ei tunnisteta vaarantaa aina uhrin turvallisuuden ja voi pahimmillaan johtaa uhrin kuolemaan tai vakavaan vammautumiseen, tällöin työntekijästä tulee omalla tavallaan parisuhdeväkivallan mahdollistaja. (Notko ym. 2011.)

Artikkelissa tuodaan lyhyesti teorian avulla esiin pääpiirteet siitä mitä fyysinen, henkinen, seksuaalinen, taloudellinen ja uskonnollinen väkivalta pitää sisällään. Teorian tarkoitus on auttaa sairaanhoitajaa paremmin tunnistamaan parisuhdeväkivallan erimuodot, jotta hän voisi auttaa uhria ja tekijää.

2 PARISUHDEVÄKIVALTA JA SEN ILMENEMISMUODOT

WHO:n (2005) mukaan väkivalta voidaan määritellä seuraavasti, se kohdistuu toiseen ihmiseen, ihmiseen itseensä, ihmisryhmään tai yhteisöön. Pahimmillaan tehty väkivalta johtaa ihmisen kuolemaan, kehityksen häiriöön tai vakavaan fyysiseen tai psyykkiseen vammaan. Väkivallaksi voidaan lukea myös heitteillejätto tällä tarkoitetaan sitä, että yksilön tai ihmisryhmän perustarpeet jätetään huomioimatta ja niihin ei vastata.

Parisuhdeväkivalta on myös väkivaltaa, jonka tekijä on perheenjäsen, entinen tai nykyinen kumppani tai joku muu läheinen henkilö. Suomessa se luokitellaan myös kansanterveydelliseksi ongelmaksi (Mäkeläinen, Husso, Mäntysaari, Notko & Virkki 2012). Lähisuhdeväkivaltaa voi rajata seuraavasti: läheisväkivalta, perheväkivalta, parisuhdeväkivalta. (THL 2017; Hellsten 2016 & Euroopan neuvosto 2011). Tyypillistä tämän kaltaiselle väkivallalle on myös se, että väkivalta tapahtuu kotioloissa ja sille ei yleensä löydy ulkopuolisia todistajia (Hannus, Mehtola, Natunen & Ojuri 2013). Usein tällainen kotona tehty väkivalta kohdistuu naisiin, miehiin kohdistuva väkivalta taas tapahtuu usein julkisissa tiloissa (Siukola 2014).

Suomessa perheväkivallasta 40.6 % tapahtuu avio- ja avopuolisoiden välillä, tällöin puhumme puhtaasti parisuhdeväkivallasta. Vuonna 2016 Suomessa viranomaisten tietoon tuli noin 5200 tapausta joiden uhreista 69% oli naisia. Syyllisiksi epäillyistä väkivallan tekijöistä 77.9% oli miehiä. (Tilastokeskus 2017). Miehillä heikko itsetunto sekä heikot sosiaaliset taidot ja vaikeudet tunteiden ilmaisussa lisäävät riskiä väkivaltaiseen käytökseen (Flinck 2006).

Parisuhdeväkivalta tapahtuu usein ilman alkoholin vaikutusta, mutta kun sitä tapahtuu päihtyneiden ihmisten kesken ovat seuraukset yleensä vakavampia. Useimmiten lähisuhteessa mieheen kohdistunut väkivalta tehdään ilman päihteitä ja naiset joutuvat väkivallan uhriksi useammin päihtyneen puolison takia. (Holmila, Tigerstedt & Warpenius 2013;

Heiskanen & Ruuskanen 2010.) Parisuhdeväkivalta altistaa myös uhrin riskikäyttäytymiselle, kuten käyttämään päihteitä tai väkivaltaa sekä rikolliseen ja itsetuhoiseen käyttäytymiseen (Siukola 2014).

Suomen lain mukaan parisuhdeväkivalta on rikos, joka on yhtä tuomittavaa, kuin mikä tahansa muu tehty väkivalta. Vuodesta 1995 lähtien yksityisellä paikalla tapahtunut pahoinpitely on ollut yleisen syytteen alainen rikos. Pahoinpitely joka tapahtuu kotona, ei ole siis yksityisasia. Vuonna 2004 lainsäädäntö muuttui niin, että vakaan tahdon pykälä poistui, eli asianomista ei voinut enää keskeyttää rikosprosessia,. Tämän katsottiin suojelevan väkivallan uhria eikä häntä voi enää painostaa tekijän suunnasta. (Väestöliitto 2017.)

Suomessa on Rikoslaisissa luvuissa 20 ja 21 säädetty seksuaalirikoksiin sekä henkeen ja terveyteen kohdistuvista rikoksista. Nämä luvut pitävät sisällään muun muassa raiskaukseen, hyväksikäyttöön, pahoinpitelyihin, vamman tuottamiseen ja heitteille panoon liittyvät säädökset ja rangaistukset. Usein kuitenkin nainen johon rikos on kohdistunut jättää rikosilmoituksen tekemättä tai jos väkivallan tekijää kohtaan on aloitettu oikeusprosessi jättää uhri sen kesken eikä tekijää tuomita teoistaan. Usein uhri ei edes hakeudu avun piiriin sillä pelätään liikaa, että väkivalta rupeaa kohdistumaan muihinkin perheenjäseniin tai koetaan asiasta liian suurta häpeää. (Lidman 2017.)

2.1 Fyysinen väkivalta parisuhteessa

Fyysisestä väkivallasta puhuttaessa tarkoitetaan, toisen henkilön ruumiiseen kohdistuvaa fyysistä tekoa. Sitä ilmenee eri muotoina tönimisenä, lyömisenä, läpsimisenä, hiuksista repimisenä, esineillä heittäminenä, potkimisena, teräaseella tai ampuma-aseella vahingoittamisena, kuristamisena, liikkumisen estämisenä, raapimisena, repimisenä ja ravisteluna. Pahimmassa tapauksissa fyysisestä väkivallasta seuraa uhrin kuolema. (Sinkola 2014; Poliisi 2017; WHO 2005 ;

Väestöliitto). Mustelmat ja ruhjeet ovat yleisimpiä fyysisestä väkivallasta aiheutuvia vammoja (Notko ym. 2011).

Fyysinen väkivalta on helppo tunnistaa juurikin ulkoisten vammojen takia, mutta usein vammat ovat ruumiin alueilla joita on helppo peittää vaatteilla eikä uhri kerro vammojen todellista syntyperää (Hannus ym. 2011).

2.2 Henkinen väkivalta

Henkinen väkivalta on suurilta osin piiloväkivaltaa, jolla pyritään vaikuttamaan uhrin psyykeeseen, heikentämällä uhrin itsetuntoa ja luottamusta omiin tuntemuksiin sekä omaan päättelykykyyn. Tyypillisesti henkisestä väkivallasta on vaikea puhua muille, sillä se ei välttämättä jätä mitään fyysisiä todisteita jälkeensä. (Perttu, Mononen-Mikkilä, Rauhala & Särkkälä 2015; Satri 2015; Suomen Mielenterveysseura 2017; Väestöliitto 2017.)

Henkistä väkivaltaa on toisen ihmisen alistaminen ja kontrollointi, arvostelu, nimittely, voimakas mustasukkaisuus, sosiaalisen kanssakäymisen rajoittaminen, uhkailu, huutaminen ja epäoikeudenmukainen kohtelu. Jotta voidaan puhua henkisestä väkivallasta, on edellä mainittujen tunnusmerkkien ilmennyttävä toistuvasti, pitkäkestoisesti ja väkivallantekijä tekee näitä asioita tarkoituksellisesti. Näistä asioista voidaan käyttää myös termiä sanallinen julmuus. (Sinkola 2014; Federley 2016; Väestöliitto 2017.)

Sanaton julmuus voi olla yksi henkisen väkivallan muoto, tällöin jätetään puolison mielipiteet huomioimatta ja estetään poispääsy riitatilanteesta tukkimalla kulkureitti, asettumalla seisomaan ulospääsyreitien eteen tai pidetään mykkäkoulua (Federley 2016). Muita henkisen väkivallan muotoja ovat sosiaalinen manipulointi, eli kerrotaan puolisoista perättömiä väitteitä muille hänen selkensä takana, juorutaan hänestä tai vähätellään puolisoa muiden ihmisten kuullen (Federley 2016; Satri 2015; Perttu ym. 2015).

Epäsuoralla kaltoinkohtelulla voidaan myös aiheuttaa puolisolle henkistä kärsimystä, tällöin voidaan puhua henkisestä väkivallasta. Väkivalta kohdistetaan esimerkiksi puolisolle rakkaaseen lemmikkieläimeen tai esineeseen. Voidaan estää puolisoa tapaamasta lapsiaan tai kiristää ja kontrolloida häntä lasten avulla. (Federley 2016; Perttu ym. 2015.)

2.3 Hengellinen / uskonnollinen väkivalta

Hengellinen väkivalta on yksi henkisen väkivallan ulottuvuuksista. Käyttäessään hengellistä väkivaltaa tekijä käyttää hyväkseen uskonnollisia termejä sekä uskonnollisen yhteisön luomia kulisseeja. Tällä tavoin väkivallan tekijä pystyy vaikuttamaan uhrin elämäntavoihin, mielipiteisiin ja hän pystyy eristämään, syyllistämään sekä kontrolloimaan uhriaan. (Villa 2013; Suomen Evankelis-Luterilainen kirkko 2017; TLH 2017; Väestöliitto 2017.) Ongelmaksi usein nouseekin se, ettei uhri tunnista hengellistä väkivaltaa koska se ei ole näkyvää eikä jätä fyysisiä jälkiä (Putila 2010).

Kunniaväkivalta on myös hengellistä väkivaltaa, sen uhrina on yleensä nainen, mutta myös miehet voivat kokea yhteisön painostavan heitä henkisesti toteuttamaan kunniaväkivaltaa. Kunniaväkivallan tarkoituksena on palauttaa suvun, perheen tai yhteisön maine ja usein tekijöitä on useampi yhteisöstä tai perheestä puolison lisäksi. Uhrin epäillään rikkoneen yhteisössä vallitsevia sääntöjä jotka liittyvät sukupuoleen tai seksuaalisuuteen. Tyypillisesti kunniaväkivalta pitää sisällään kontrollointia, rajoittamista, eristämistä, uhkailua, pakottamista ja fyysistä väkivaltaa, pahimmillaan se voi johtaa kunniamurhaan. (Hansen, Sams, Jäppinen & Latvala 2016; THL 2015.)

Lidmanin (2015) mukaan Suomessakin eri yhteisöjen kuten vanhoillislestadiolaisten ja Suomen romanien parissa esiintyy kunniaväkivaltaa, vaikka nykyään se vahvasti liitetään muslimiyhteisöön.

2.4 Taloudellinen väkivalta

Taloudellinen väkivalta voi kohdistua niin miehiin kuin naisiinikin, mutta yleensä siitä puhuvat vain naiset (Kaittila 2017). Miehet taas kokevat taloudellista väkivaltaa hyväksikäyttönä tai haitantekona, tällöin puoliso saattaa siirtää rahaa yhteiseltä tililtä omalle tililleen salaa tai mies kokee olevansa yksin vastuussa taloudellisista asioista (Federley 2016).

Kaittilan (2014) mukaan voidaan taloudellinen väkivalta jakaa neljään eri luokkaan: työssäkäynnin rajoittaminen ja häiriköinti, rahan liittyvä kontrollointi, taloudellinen hyväksikäyttö ja eron jälkeinen taloudellinen väkivalta.

Taloudellinen väkivalta ilmenee kontrollointina, kuten esimerkiksi toisen rahojen käyttönä ilman lupaa, taloudellisten päätösten itsenäisenä tekemisenä ilman toisen mielipidettä, velan ottamiseen painostaminen, rahan käytön rajoittaminen, työn pitämisen vaikeuttamisena, epäedullisiin sopimuksiin painostamisena, omaisuuden tuhoamisena, tukien tai rahojen pimittämisenä. Taloudellista väkivaltaa käytetään kaikenlaisissa perheissä, perheiden ekonomiseen asemaan katsomatta. Jatkuva kontrolloiminen taloudellisissa asioissa murentaa uhrin itsetuntoa ja väkivallan jatkuessa uhrin usko omaan kykyyn tehdä perusteltuja taloudellisia päätöksiä heikkenee. (Kaittila 2014; Naistenliija 2017.)

Taloudellista väkivaltaa voidaan pitää myös osana henkistä väkivaltaa, väkivallantekijä päättää yksin siitä, miten parisuhteessa rahat käytetään kysymättä puolison mielipidettä ja tekijä voi nöyryyttää puolisoa antamalla minimaalista käyttövaraa uhrille sekä vaatia pikkutarkkoja selostuksia rahan käytöstä. Usein uhri on poissa työelämästä hoitamassa parin yhteisiä lapsia. (Kaittila 2014; Väestöliitto 2017.)

Kaittilan väitöskirjan (2017) mukaan Suomessa rahakonflikteja parisuhteissa on enemmän, kuin muualla Euroopassa keskimäärin, syynä tähän on suomalaisten naisten itsenäisyys. Maissa joissa naisten työssäkäyntiaste korkealla on myös paljon talouteen liittyviä konflikteja.

Usein taloudelliseen väkivaltaan liittyy vahvasti myös fyysinen väkivalta ja parin erotessa voi taloudellinen väkivalta edelleen jatkua tai vasta alkaa eron jälkeen, tällöin toinen osapuoli saattaa vaatia kohtuuttomia elatusmaksuja tai omaisuuden jakoa. (Kaittila 2017.)

2.5 Seksuaalinen väkivalta parisuhteessa

Seksuaalinen väkivalta pitää aina sisällään henkistä ja fyysistä väkivaltaa. Seksuaaliseksi väkivallaksi luetaan seksiin pakottaminen, raiskaus, seksuaalinen koskettelu, ehkäisyn käytön kieltäminen, puheet ja huomio jota uhri ei halua. Seksuaalinen hyväksikäyttö on aina rikos, johon liittyy vallankäyttöä sekä alistamista, eikä sitä lievennä se, että teot tapahtuvat parisuhteessa. (Perttu ym. 2015; THL 2017; Nipuli ja Bildjuschkin 2016; Väestöliitto 2017; Siukola 2014.) Suomessa raiskaus avioliitossa kriminalisoitiin vuonna 1994, joka tapahtui suhteellisen myöhään, kun verrataan muihin EU-maihin. Tällä lakimuutoksella pyrittiin takaamaan naiselle tasavertainen asema suhteessa sekä itsemääräämisoikeus omaan kehoon. (Väestöliitto 2017; Kotanen 2013.)

Pitkässä parisuhteessa on vaikea tunnistaa milloin seksistiset teot, seksi ja puheet muuttuvat hyväksikäytöksi ja väkivallaksi. Usein suhteessa uhrin asemassa oleva voi ryhtyä seksuaaliseen kanssakäymiseen ilman todellista halua siihen, välttääkseen ristiriitatilanteet ja henkisen sekä fyysisen väkivallan. Väkivallantekijän ollessa läheinen uhrille, ei yleensä tekoon pakottamiseen tarvita fyysistä väkivaltaa, sillä tekijällä on henkinen ylote uhristaan. Fyysinen väkivalta voi myös johtaa raiskaukseen tai väkivallan tekijä voi pakottaa uhrin yhdyntään sovinnon merkiksi. (Hannus ym. 2011; Väestöliitto 2017.)

Usein uhria yritetään syyllistää väkivallan kohteeksi joutumisesta tai siirtää kokonaan syy uhrin niskoille, jos uhri on ollut päihtyneenä (Warpenius, Holmila & Tigerstedt 2013). On muistettava ettei uhrin humalatilasta vähennä hänen oikeuttaan ilmaista sukupuoli- ja seksuaali-identiteettiään eikä

hänen pitäisi joutua pelkäämään väkivaltaa tai häirintää (Naistenlinja 2017).

2.6 Mitä lähisuhdeväkivallan eri muodot voivat aiheuttaa?

Pahimmillaan parisuhdeväkivalta aiheuttaa uhrille masennusta, ahdistuneisuutta, syömis- ja unihäiriöitä, sekä pidempiaikaisia psyykkisiä seurauksia, esimerkiksi: traumaperäisen stressihäiriön (PTSD), fobioita, paniikkihäiriön sekä psykosomaattisen häiriön (Notko Notko, Holma, Husso, Virkki, Laitila, Merikanto & Mäntysaari 2011; Siukola 2014).

Psykosomaattisista oireista tyypillisimpiä ovat toistuva särky, vatsavaivat, jäsenten puutuminen, sydämentykytyks, huimaus ja runsas hikoilu ilman ruumiillista ponnistelua. Psykosomaattisissa oireissa on paljon tekijöitä jotka altistavat uhria sairastumaan akuuttiin tai traumaperäiseen stressihäiriöön. (Notko ym. 2011).

Psyykkisistä oireista tyypillisiä olivat ylläsuruttuneisuus, muistin ja keskittymiskyvyn heikkeneminen, hermostuneisuus, ärtyneisyys, masentuneisuus sekä aloittekyvyttömyys, pelkotilat tai eristäytyminen ja itsetuhoiset ajatukset (Notko ym. 2011; Nipuli ja Bildjuschkin 2016).

Seksuaalinen väkivalta on traumatisoiva tapahtuma joka vaikuttaa uhrin hyvinvointiin ja elämään laaja-alaisesti. Seksuaalinen väkivalta voi aiheuttaa myös sosiaalisia seurauksia tai vammoja kuten ei toivottu raskaus, sukupuolitauti tai vaikuttaa negatiivisesti parisuhteeseen ja perhe-elämään, alentaa toimintakykyä sekä aiheuttaa uhrille työkyvyttömyyttä. Arviolta noin 40% raiskauksen kokeneista sairastuu traumaperäiseen stressihäiriöön. (Nipuli ja Bildjuschkin 2016; Nipuli, Laitinen, Hakkarainen & Heinonen 2017.)

Fyysinen väkivalta voi johtaa siihen, että väkivallan tekijä saa henkisen yliotteen uhrista. Pelkkä verbaalinen uhkailu voi riittää uhrin nöyryyttämiseen ja alistamiseen, fyysistä väkivaltaa ei enää suhteessa ilmene ja sen tilalle on tullut henkinen väkivalta ja parisuhde on edelleen

eriarvoinen sen osapuolille. Fyysiset väkivaltakokemukset voivat johtaa siihen, että pelkkä uhkailu riittää puolison nöyryyttämiseen eli alistaminen ja vallankäyttö siis vain jatkuu. Fyysisen väkivallan uhrin kokevat psyykkiset oireet ja henkisen tilan laskun pahempina kuin fyysisen väkivallan. (Siukola 2014; Väestöliitto 2017).

Traumaperäinen stressihäiriö ja akuutti stressihäiriö kehittyvät, kun uhri kokee tai näkee tapahtuman, johon on voinut sisältyä loukkaantuminen, kuolema, onnettomuus tai väkivaltaa joka voi olla myös raiskaus ja sen seuraamuksia tai tieto lähiomaisen kuolemasta (Käypähoito 2014). Kokemus aiheuttaa voimakasta pelkoa, kauhua ja avuttomuuden tunnetta. Usein tällaisen kokemuksen jälkeen voi uhrin verenpaine nousta, sydän tykyttää ja uhri voi olla hikinen, tämä johtuu autonomisen hermoston aktivoitumisesta ja on usein merkinä traumaperäisen stressihäiriön kehittymisestä. Jos oireet kestävät yli kuukauden on kyseessä traumaperäinen stressihäiriö, jos alle kuukauden kyseessä on akuutti stressihäiriö. (Huttunen 2016).

Akuutin stressireaktion oireina on ärtyneisyys, keskittymisvaikeudet hikoilu, pahoinvointi, levottomuus, nukahtamisvaikeudet ja ahdistus sekä huoli ovat ylikorostuneita. Oireet alkavat tunnin kuluessa ja voivat kestää jopa kaksi vuorokautta. Traumaperäisessä stressihäiriössä uhrilla on jatkuvia muistikuvia, takauksia ja painajaisunia tapahtumasta ja uhri välttää tilanteita ja tapahtumia jotka muistuttavat häntä tapahtuneesta traumasta. (Käypähoito 2016). Traumaattinen kokemus voi aiheuttaa myös dissosiaatiohäiriöitä, yleisimmin näitä on niillä jotka lapsena tai nuorena ovat kokeneet traumaattisen tapahtuman mutta aikuiselle voi myös kehittyä dissosiaatiohäiriö, jos hän kokee trauman aikuisiällä. (Huttunen 2016). Traumasta selviäminen vie pitkän aikaa ja usein uhri tarvitsee psykoterapiaa, jotta hän oppii säätämään viireys- sekä tunnetilaansa ja sopeutumaan elämäänsä trauman jälkeen (Antervo 2017).

3 POHDINTA

Artikkeliin käytetyistä lähteistä ilmeni, että parisuhdeväkivalta muodostuu eri väkivallan muodoista. Väkivallan muotoja on vaikea erottaa toisistaan ja usein eri väkivallan muodot eivät voi esiintyä ilman toisiaan kuten fyysinen, henkinen ja seksuaalinen väkivalta joita kaikkia käytetään raiskauksessa. Raiskaus aiheuttaa uhrilleen henkistä ja fyysistä sekä sosiaalista kärsimystä, eli väkivallan seuraukset ovat myös kaikki linkittyneet toisiinsa. (Flinck 2006; Hellsten 2016; Lattu 2016; Nipuli & Bildjuschkin 2016.)

Eri väkivallan muodot voivat ruokkia toinen toisiaan, fyysinen väkivalta voi aiheuttaa henkistä kärsimystä aiheuttamalla psyykkisiä ongelmia kuten PTSD:tä (Siukola 2014; Notko ym. 2011). Taloudellinen väkivalta voi taas johtaa epäsuoraan fyysiseen väkivaltaan joka näyttäytyy kaltoinkohteluna, tällöin uhrin rahankäyttöä kontrolloidaan niin ettei hänellä ole varaa ostaa esimerkiksi hygieniatarvikkeita tai tarvitsemiaan lääkkeitä, tämä aiheuttaa uhrille myös terveydellistä haittaa ja henkistä kärsimystä (Kaittila 2014).

Yleisesti ajatellaan, että parisuhdeväkivalta Suomessa tapahtuu alkoholin vaikutuksen alaisena tehtynä väkivaltana, vaikka parisuhdeväkivalta usein tapahtuu ilman alkoholia (Holmilla ym. 2013). Parisuhdeväkivalta ymmärretään yleensä tapahtuvan miehen ja naisen välillä ja nainen mielletään yleensä uhriksi (Hannus ym. 2011). Vaikka Heiskasen ja Ruuskasen Suomea koskevassa raportissa (2010) 55% haastatelluista miehistä ilmoitti kokeneensa väkivaltaa ja uhkailua, naisilla kyseinen luku oli sama. Suomessa 16% miehistä on joutunut väkivallan ja uhkailun kohteeksi ja yli viidesosa on ollut väkivallan uhri vanhassa suhteessaan. Parisuhdeväkivaltaa ei voida myöskään liittää mihinkään tiettyyn yhteiskuntaluokkaan vaan sitä tapahtuu kaikissa sosiaaliluokissa. (Nurminen 2018.)

Artikkelia varten yritettiin etsiä tietoa myös samaa sukupuolta olevien pariin parisuhdeväkivalta kokemuksista tai siitä onko samaa sukupuolta olevilla pareilla tiettyjä väkivallan ilmenemismuotoja jotka ovat tyypillisiä

heille. Tietoa tai tutkimuksia jotka käsittelisivät Suomessa olevien homo- ja lesboparien välistä parisuhdeväkivaltaa ei kuitenkaan onnistuttu löytämään. Herääkin kysymys siitä, onko samaa sukupuolta olevien parien välillä tapahtuva väkivalta on aivan samanlaista kuin heteroparien. Vai onko ilmiöstä puhuminen niin uusi asia Suomessa, ettei sitä ole ehditty vielä tutkia tarkemmin, sillä maistraatti on alkanut vihkimään samaa sukupuolta olevia pareja vasta 1.3.2017 (Maistraatti 2018).

LÄHTEET

Painetut lähteet:

Lidman, S. 2017. Sukupuolistunut väkivalta: oikeudellinen ja sosiaalinen ongelma. Vastapaino. Tampere

Lidman, S. 2015. Väkivaltakulttuurin perintö: sukupuoli, asenteet ja historia. Gaudeamus. Helsinki

Satri, J. 2015. Herkkyys ja kiusaaminen. Bamsam Books. Helsinki

Siukola, R. 2014. Miten puutut lähisuhdeväkivaltaan? Esimerkkinä päihde- ja mielenterveystyö. Juvenes Print-Suomen yliopistopaino Oy. Tampere.

Villa, J. 2013. Hengellinen väkivalta. Kirjapaja. Helsinki

Elektroniset lähteet:

Antervo, A. 2017. Traumatisoituminen ja olemisen sietämättömyys. Finnanest. http://www.finnanest.fi/files/antervo_traumatisoituminen.pdf [luettu 1.2.2018]

Bildjuschikin K, Nipuli S. 2016. Hoitoketju seksuaalisuutta loukkaavaa väkivaltaa kokeneen auttamiseksi. https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/130504/URN_ISBN_978-952-302-625-4.pdf?sequence=1 [luettu 1.8.2017]

Euroopan neuvosto. 2011. Euroopan neuvoston yleissopimus naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan ehkäisemisestä ja torjumisesta. <https://rm.coe.int/1680462532> [luettu 3.9.2017]

Flinck, A. 2006. Parisuhdeväkivalta naisen ja miehen kokemana: Rikottu lemменmarja. <http://tampub.uta.fi/bitstream/handle/10024/67636/951-44-6709-4.pdf?sequence=1&isAllowed=y> [luettu 1.8.2017]

Fredley, K. 2016. Miesten kokemuksia naisten tekemästä parisuhde väkivallasta ”Tuntui kuin jokin varjoa olisi ollut koko ajan perässäni”.

<https://tampub.uta.fi/bitstream/handle/10024/98740/GRADU-1458733112.pdf?sequence=1> [luettu 3.9.2017]

Hannus, R, Mehtola, S, Natunen, L, Ojuri, A. (toim.) 2011. Veitsen terällä.
http://www.e-julkaisu.fi/ensi_ja_turvakotien_liitto/veitsen_teralla/pdf/veitsen_ter__ll___lo-res_orig.pdf [luettu 3.9.2017]

Heiskanen, M. & Ruuskanen, E. 2010. Tuhansien iskujen maa, miesten kokema väkivalta Suomessa.
http://www.heuni.fi/material/attachments/heuni/reports/6KHnLcUwR/Full_report_66.pdf [luettu 3.9.2017]

Hellsten, E. 2016. ” Kun mä lukitsen ulko-oven öisin, mä en lukitse vaaroja sen ulkopuolelle vaan lukitsen ne sisään” Lähisuhdeväkivalta väkivallan kokijan blogikirjoituksissa.

<http://tampub.uta.fi/bitstream/handle/10024/98911/GRADU-1462277810.pdf?sequence=1> [luettu 3.9.2017]

Huttunen, M. 2016. Traumaperäinen stressihäiriö.
http://www.terveyskirjasto.fi/terveyskirjasto/tk.koti?p_artikkeli=dlk00526 [luettu 1.2.2018]

Hansen, S., Sams, A., Jäppinen, M. & Latvala, J. 2016. Kunniakäsitykset ja väkivalta, -selvitys kunniaan liittyvästä väkivallasta ja siihen puuttumisesta Suomessa. https://ihmisoikeusliitto.fi/wp-content/uploads/2016/06/Kunniak%C3%A4sitykset-ja-v%C3%A4kivalta_B5_netiti-002.pdf [luettu 3.9.2017]

Kaittila, A. 2017. Rahakonfliktit ja taloudellinen väkivalta parisuhteessa.
<http://www.doria.fi/bitstream/handle/10024/133966/AnnalesC434Kaittila.pdf?sequence=2&isAllowed=y> [luettu 25.12.2017]

Kaittila, A. & Nyqvist, L. 2014. Taloudellinen väkivalta parisuhteessa.
<https://journal.fi/janus/article/view/51214/15672> [luettu 25.12.2017]

Kotanen, R. 2013. Näkymättömästä näkökulmaksi, Parisuhdeväkivallan uhrit ja oikeudellisen säätelyn muutos Suomessa.

https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/38662/kotanen_vaitoskirja.pdf?sequence=1 [luettu 3.9.2017]

Käypä hoito -suositus. 2014. Traumaperäinen stressihäiriö.

<http://www.kaypahoito.fi/web/kh/suosituksset/suositus?id=hoi50080#NaN> [luettu 2.1.2018]

Käypä hoito. 2016. Traumaperäiset stressireaktiot ja häiriöt.

<http://www.terveysportti.fi/xmedia/khp/khp00086.pdf> [luettu 5.1.2018]

Lattu, E. 2016. Naisten tekemä väkivalta.

<http://tampub.uta.fi/bitstream/handle/10024/99101/978-952-03-0138-5.pdf?sequence=1> [luettu 3.9.2017]

Lidman, S. 2016. Kuka ottaa vastuun? Naisiin kohdistuva väkivalta ja ihmisoikeusvelvoitteiden toteutuminen.

<https://frantic.s3.amazonaws.com/amnesty-fi/2017/01/Amnestyn-kuntaselvitys-naisiin-kohdistuvasta-v%C3%A4kivallasta.pdf> [luettu 3.9.2017]

Maistraatti. 2018. Samaa sukupuolta olevien parien vihkiminen mahdollista maistraateissa maaliskuun alussa.

<https://www.maistraatti.fi/fi/Ajankohtaista/Samaa-sukupuolta-olevien-parien-vihkiminen-mahdollista-maistraateissa-maaliskuun-alussa/> [luettu 20.2.2018]

Mäkeläinen, T, Husso, M, Mäntysaari, M, Notko, M, Virkki, T. 2012.

Tukitoimenpiteet lähisuhdeväkivaltaa kokeneille naisille.

<http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/72735/URN%3aNBn%3afi-fe201504226594.pdf?sequence=1> [luettu 3.9.2017]

Naistenlinja. 2017. Taloudellinen väkivalta.

<https://www.naistenlinja.fi/tietoa-vakivallasta/vakivallan-muodot/taloudellinen-vakivalta/> [luettu 25.12.2017]

Notko, M, Holma, J, Husso, M, Virkki, T, Laitila, A, Merikanto, J, Mäntysaari, M. 2011. Lähisuhdeväkivallan tunnistaminen erikoissairaanhoidossa.
http://www.terveysportti.fi.aineistot.lamk.fi/dtk/ltk/koti?p_haku=v%C3%A4kivalta [luettu 3.9.2017]

Naisten linja. 2017. Seksuaalinen väkivalta.
<https://www.naistenlinja.fi/tietoa-vakivallasta/vakivallanmuodot/seksuaalinen-vakivalta/> [luettu 1.8.2017]

Nipuli, S, Laitinen L, Hakkarainen, P, Heinonen, S. 2017. Seksuaaliväkivalta vaikuttaa kokonaisvaltaisesti uhrinelämään.
<http://www.duodecimlehti.fi.aineistot.lamk.fi/api/pdf/duo13859> [luettu 3.9.2017]

Nurminen, E. 2018. Mies väkivallan kokijana.
http://www.vaestoliitto.fi/parisuhde/tietoa_parisuhteesta/parisuhdevakivalta/vakivallan-uhrit/mies-vakivallan-kokijana/ [luettu 20.2.2018.]

Perttu, S, Mononen-Mikkilä, P, Rauhala, R, Särkkälä, P. 2015. Päänavaus selviytymiseen, väkivaltaa kokeneiden naisten käsikirja.
<http://www.naistenkulttuuriyhdistys.fi/wp-content/uploads/2015/06/P%C3%A4%C4%navaus-selviytymiseen-nettiopas.pdf> [luettu 3.9.2017]

Poliisi. 2017. Perheväkivalta. <http://www.poliisi.fi/rikokset/perhevakivalta> [luettu 3.9.2017]

Putila, K. 2010. Vanhoillislestadiolaisten kokemuksia parisuhdeväkivallasta irtautumisesta.
<https://jyx.jyu.fi/dspace/bitstream/handle/123456789/25676/URN:NBN:fi:juu-201012133159.pdf?sequence=1> [luettu 3.9.2017]

Rikoslaki 39/1889.
<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1889/18890039001#L20> [luettu 3.9.2017]

STM. 2017. Lähisuhde- ja perheväkivallan ehkäiseminen.

<http://stm.fi/lahisuhde-ja-perhevakivalta> [luettu 3.9.2017]

Suomen evankelis-luterilainen kirkko. 2017. Hengellinen väkivalta.

<https://evl.fi/sanasto/-/glossary/word/Hengellinen+v%C3%A4kivalta> [luettu 3.9.2017]

Suomen mielenterveysseura. 2017. Henkinen väkivalta satuttaa

sisältöpäin. <https://www.mielenterveysseura.fi/fi/mielenterveys/vaikeat-el%C3%A4m%C3%A4ntilanteet/v%C3%A4kivalta/henkinen-v%C3%A4kivalta-satuttaa-sis%C3%A4lt%C3%A4p%C3%A4in> [luettu 3.9.2017]

THL. 2018. Lähisuhdeväkivallan ehkäisy. <https://thl.fi/fi/web/hyvinvoinnin-ja-terveyden-edistamisen-johtaminen/turvallisuuden-edistaminen/vakivallan-ehkaisy/lahisuhdevakivallan-ehkaisy> [luettu

20.3.2018]

20.3.2018]

THL. 2017. Mitä lähisuhde- ja perheväkivalta on.

https://www.thl.fi/fi/web/lapset-nuoret-ja-perheet/tyon_tueksi/lahisuhde_perhevakivallan_ehkaisytyo/lahisuhde [luettu 3.12.2017]

THL. 2018. Perhe- ja lähisuhdeväkivalta.

<https://thl.fi/fi/web/lastenneuvolakasikirja/ohjeet-ja-tukimateriaali/menetelmat/perhe-ja-kehitysymparisto/perhevakivalta> [luettu 20.3.2018]

THL. 2017. Kunniaväkivalta. https://www.thl.fi/fi/web/lapset-nuoret-ja-perheet/tyon_tueksi/lahisuhde_perhevakivallan_ehkaisytyo/lahisuhde/kunniavakivalta [luettu 3.9.2017]

[luettu 3.9.2017]

THL. 2017. Sukupuolistuneen väkivallan yleisyys Suomessa.

<https://www.thl.fi/fi/web/sukupuolten-tasa-arvo/hyvinvointi/sukupuolistunut-vakivalta/sukupuolistuneen-vakivallan-yleisyys-suomessa> [luettu 3.9.2017]

THL. 2017. Seksuaalinen väkivalta. <https://www.thl.fi/fi/web/sukupuolten-tasa-arvo/hyvinvointi/sukupuolistunut-vakivalta/sukupuolistuneen-vakivallan-muotoja/seksuaalinen-vakivalta> [luettu 3.9.2017]

Tilastokeskus. 2017. Perhe- ja lähisuhdeväkivallasta 40,6 prosenttia avio- ja avopuolisoiden välistä.

http://www.stat.fi/til/rpk/2016/15/rpk_2016_15_2017-05-31_tie_001_fi.html#_ga=2.262597838.310443291.1497019370-472235593.1497019370 [luettu 1.8.2017]

Väestöliitto. 2017. Fyysinen väkivalta.

http://www.vaestoliitto.fi/parisuhde/tietoa_parisuhteesta/parisuhdevakivalta/fyysinen-vakivalta/ [luettu 3.9.2017]

Väestöliitto. 2017. Henkinen väkivalta.

http://www.vaestoliitto.fi/parisuhde/tietoa_parisuhteesta/parisuhdevakivalta/henkinen-vakivalta/ [luettu 3.9.2017]

Väestöliitto. 2017. Seksuaalinen väkivalta.

http://www.vaestoliitto.fi/parisuhde/tietoa_parisuhteesta/parisuhdevakivalta/seksuaalinen-vakivalta/ [luettu 3.9.2017]

Warpenius, K, Holmila, M, Tigersted, C. (toim.). 2013. Alkoholi- ja päihdehaitat läheisille, muille ihmisille ja yhteiskunnalle.

https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/104454/THL_TEE2013_014_verkko.pdf [luettu 3.9.2017]

WHO. Krug, E. (toim.) Dahlberg, L. (toim.) Mercy, J. (toim.) Zwi, A. (toim.) & Lozano, R. (toim.) 2005. Väkivalta ja terveys maailmassa.

http://www.who.int/violence_injury_prevention/violence/world_report/full_fi.pdf [luettu 3.9.2017]

Parisuhdeväkivalta Suomessa

Kulttuurit

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	1
2	ROMANIKULTTUURI	2
2.1	Kohtaamisen ja väkivallan puheeksi ottamisen haasteet	5
2.2	Kulttuurin vaikutus avunsaamiseen ja hakemiseen	6
2.3	Romanit ja turvakoti	7
3	ISLAM JA PARISUHDEVÄKIVALTA	9
3.1	Kunniaväkivaltaa vai parisuhdeväkivaltaa?	9
3.2	Parisuhteeseen liittyvät ongelmat	10
4	PARISUHDEVÄKIVALTA SUOMESSA	13
4.1	Uskonto	14
4.2	Parisuhdeväkivalta ja päihteet	15
5	POHDINTA	18
	LÄHTEET	20

1 JOHDANTO

Tämä artikkeli käsittelee erilaisia kulttuureja suhteessa parisuhdeväkivaltaan. Artikkelissa käsitellään miten kulttuuri näyttäytyy tilanteissa, joissa väkivaltaa ilmenee ja mitkä kulttuuritekijät saattavat pahentaa tai parantaa ilmaantuvaa väkivaltaa. Artikkelin avaa kulttuureja joita enimmäkseen hoitohenkilökunta kohtaa kentällä suomessa: Romanikulttuuri, Islam ja suomalaisuudesta löytyvät piirteet. Tämän artikkelin tavoitteena on, että henkilöstön ymmärrys ja auttamiskeinot lisääntyisivät tiedon ja käytettävissä olevien keinojen myötä. Artikkelin tarkoituksena on tuoda henkilöstölle ymmärrystä kulttuurin vaikutuksista, tavoista ja perinteistä. Henkilökunnan on tärkeää ymmärtää yksilön vastuu teoista, vaikkakin yhteisön vastuuta ei voi vähätellä (Villa 2013).

Päihteiden käyttö, työttömyys ja alhainen tulotaso lisäävät parisuhdeväkivallan riskiä. Parisuhteessa väkivalta usein tehostaa sanoja pettymyksen ja vihan ilmaisijana. Alkoholi antaa monissa kulttuureissa tekosyn tai puolustuksen muuten sopimattomalle käytökselle. (Duodecim 2003.) Suomalaisesta parisuhdeväkivalta kulttuurista kertovaan kappaleeseen on liitetty myös päihteistä kertova osuus, jotta voidaan ymmärtää, miten päihteiden käyttö näyttäytyy parisuhdeväkivaltilanteissa ja mitkä syyt kenties johtavat väkivaltaan päihteiden seurauksena.

2 ROMANIKULTTUURI

Romanit ovat olleet osa Suomalaista kulttuuria 1500-luvulta lähtien. He edustavat vähemmistöryhmää. Heillä on oma kieli, omaleimainen tapaperinne ja kulttuuri. Suomessa on noin 10 000- 12 000 Romania. (THL 2017.)

Romanikulttuuria ja käyttäytymissääntöjä jäsentävät vahvasti tietyt arvot ja perinteet, joista tärkeimmiksi nousee ikä, hierarkia ja kunnia. Ikä määrittelee sisäisen hierarkian arvon. Symbolinen ja konkreettinen puhtaus- ja likaisuuskäsitys määrittelee kunniaa. Puhtaus siis on kunniallisuutta ja likaisuus käsittää kunniantomuutta. Kulttuurissa keskeistä on myös, että nainen on perheen ja koko suvun kunnian kantaja. Romaniyhteisössä kunniantomuudesta ja moraalittomuudesta saatetaan rangaista koko perhettä tai sukua naisen lisäksi. (Niemi, Kainulainen & Honkatukia 2017.) Mikäli nainen käyttäytyy kunniantomasti voi myös aviomies puuttua asiaan, tätä asemaa voi helposti käyttää väärin. Jotkin kulttuurin piirteet saattavat vaikuttaa väkivallan mahdollistajana ja jopa oikeuttajana. Tämän kaltaisia kulttuurisidonnaisia piirteitä ovat vahva hierarkia ja ajatus siitä, että nainen on miehen alapuolella ja miehen omaisuutta. (Törmä, Tuokkola & Hurtig 2013.)

Sosiaali- ja terveysministeriö teetti tutkimuksen romaninaisten kokemasta parisuhdeväkivallasta. Tutkimus tehtiin romaninaisten aloitteesta ja sen tarkoitus oli tutkia romaninaisiin kohdistuvaa parisuhdeväkivaltaa, sekä tuottaa tietoa väkivallan ennaltaehkäisyyn, tunnistamiseen, uhrien suojaamiseen, sekä väkivallasta selviämiseen. Tutkimus toteutettiin haastattelujen avulla. (Niemi 2017.)

Tutkimuksessa pieniosa vastanneista kertoi parisuhdeväkivallan olevan omasta mielestään oikeutettua. He eivät väkivaltaa hyväksy, mutta kertovat, että ”mustalaisnaiset on siihen tottunut ja oppinut”. Nainen ei saa nuoremman sukupolven mukaan käyttäytyä isollisesti, eikä näin ollen puolustautua. Vastaavasti vanhemmat romaninaiset ilmoittivat, että niin sanotusti antavat takaisin miehelleen. Naisten vastauksissa korostui väkivallan johtuvan päihde ja/tai mielenterveysongelmista ikään kuin

puolustuksena ja samalla totesivat, että kulttuurissa ei ole riittävästi voimia väkivaltaisuuden tuomitsemiseen ja naisen puolelle asettumiseen. Naisten mielestä väkivallalla haetaan kunniaa silloin kun mies lyö. Yleinen mielipide oli, että väkivallan hyväksyminen on kulttuurin rakenteissa ehkä pahin ongelma. (Niemi ym. 2017.)

Romanikulttuurissa miehellä on oikeus käyttää valtaa perheessä. Jo edellä mainitun tutkimuksen mukaan romanikulttuuriin ei varsinaisesti kuulu väkivalta, mutta sen luomat toiminta- ja ajatusmallit altistavat käyttämään väkivaltaa. Samalla se estää romaninaista hakemasta apua tai kertomasta kokemastaan väkivallasta ulkopuolisille. On otettava huomioon seikka, että tutkimuksella ei ollut tarkoitus leimata romanikulttuuria väkivallan kulttuuriksi, vaan tutkimus käsitteli esiintyvää väkivaltaa ja sitä, miten kulttuuri siihen vaikuttaa. Tutkimuksessa haastateltavien uhrien kertomukset eivät siis ole yleistettävissä koko romaniyhteiskuntaan aivan kuten valtaväestönkin kanssa työskennellessä. Tiivis ja suljettu yhteisö vaikuttaa asian tarkasteluun kuitenkin niin, että sitä ei voi tarkastella vain yksilön kannalta. Jotkin kulttuurin piirteet saattavat siis vaikuttaa väkivallan mahdollistajana ja jopa oikeuttajana. Väkivalta on romanien keskuudessa hyvin samankaltaista, kuin valtaväestössä, mutta enemmän romanien keskuudessa esiintyy vainoa, henkistä piinaa ja niin sanottua terrorisoimista. (Törmä ym. 2013.)

Romaninaiset jotka kokevat parisuhdeväkivaltaa salailevat asiaa voimakkaasti valtaväestöön verrattuna, koska julki tullessaan väkivaltainen parisuhdeongelma saattaa laajentua sukujen väliseksi konfliktiksi esim. vaimon veljet ovat kulttuurissa ns. suojelevia henkilöitä, jotka saattava maksaa sisarensa kohdistetun väkivallan takaisin väkivallalla. (Törmä ym. 2013.)

Moni romaninainen kuvaa väkivallan alkaneen vieraalla paikkakunnalla kaukana kotoaan, jolloin nainen on ollut vahvasti miehen suvun vaikutusvallassa. Tällöin väkivaltatilanteisiin liittyivät käsitteet kokemattomuus, eristäytyneisyys, fyysinen välimatka niin sanottujen turvallisten ihmisten luo, näissä tilanteissa väkivallan laajenemisen riski

sukuun on erityisen suuri. Naiset varovat viimeiseen saakka kärjistämästä riitoja ja levittämästä väkivaltaa sukulaisiin, juuri nämä tilanteet saattavat eskaloitua niin sanottuun ”verikostoon”. (Niemi ym. 2017.)

Parisuhdeväkivallan paisuessa sukujen tasolle saattaa seurauksena olla väistämispakko, eli nainen saa muuttaa vain hänelle osoitetulle paikkakunnalle. Se saattaa merkitä sitä, että väkivaltaa kokeneen naisen avunsaantimahdollisuudet kaventuvat entisestään. Pahimmassa tapauksessa nainen joutuu piileskelemään isoa joukkoa eri sukuihin kuuluvia romaneja. (Niemi ym. 2017.)

Romanikulttuurin yksi hallitseva tekijä on häveliäisyys, joka myös osaltaan estää väkivaltaisuuksien paljastumisen. Erityisesti seksuaalinen väkivalta on aiheena vaikea tutkia, koska häveliäisyys estää romaninaisia puhumasta. (Törmä ym. 2013.)

Romanikulttuurissa perinteen mukaan eron tullessa naisen kunnianttomuuden vuoksi lapset jäävät isälle ja isän suvulle. Tämä on tekijä mikä estää naista kertomasta kokemastaan väkivallasta. Naisen on siis erotilanteessa oltava valmis luopumaan lastensa kasvatuksesta, jos aikoo ottaa itselleen uuden puolison. Edellä mainittu tilanne saattaa toteutua myös, kun erosta on kulunut pidempi aika. Väkivaltaan altistavana tekijänä voidaan pitää myös sitä, että romanimiesten koulutus ja työllistyminen on jäämässä romaninaisiin verrattuna heikommaksi. Yksi syy edellä mainittuun on miesten ammattien katoaminen ja työttömyyden lisääntymisen, tämä altistaa miehet syrjäytymiseen ja päihdeongelmiin joka taas herkistää väkivaltaan (Niemi ym. 2017.)

Yhteisöjen sisällä ei helposti nähdä tai kyseenalaisteta totuttuja rakenteita sekä tapoja ja muutoksiin tähtäävää työtä täytyy tehdä valtaväestön kanssa romanien keskellä. Muutosprosessissa tähdätään romanien koulutustaustan kohentamiseen ja kulttuurin soveltamistapojen mukauttamiseen ympäröivään yhteiskuntaan. Väkivallan erityispiirteet ja keinot on tunnistettava. Yhteiskunnan on puututtava suljetun yhteisön

sisäiseen eriarvoisuuteen ja siihen liittyvään väkivaltaan. (Törmä ym. 2013.)

2.1 Kohtaamisen ja väkivallan puheeksi ottamisen haasteet

Romanit käyttävät terveydenhuollon palveluita keskimääräisesti vähemmän kuin valtaväestö, vastaanotolle ei mielellään mennä yksin vaan mukana voi olla useampikin saattaja. Suhtautuminen terveydenhuoltoon voi olla varauksellista, koska romaneilla esiintyy vieläkin pelkoa valtakulttuurin toimintatapoja kohtaan. Pelkojen taustalla ovat kulttuurierot, suhtautuminen terveydenhoitoon ja puhtaussäännöt. Häveliäisyys vaikuttaa selkeästi myös hoitoon hakeutumiseen ja terveydenhuollon työntekijän on hyvä tietää, että toisten romanien aikana ei ole sopivaa puhua henkilökohtaisista asioista tai suorittaa toimenpidettä. Jos paikalla on eri-ikäisiä romaneja, tulee välttää intiimejä aiheita. Nuorelta romanilta ei voi kysyä häveliäitä asioita vanhemman romanin kuullen. Vanhempien henkilöiden kuullen ei puhuta seksuaalisuuteen liittyvistä asioista, kuten kuukautisista, rintojen kehittymisestä, raskaudesta tai synnytyksestä. Kehontoimintoihin liittyvistä asioista, kuten wc:ssä käynnistä ei myöskään ole soveliasta puhua itseään vanhemman läsnä ollessa. Myös siis parisuhdeväkivalta ja sen seuraukset ovat aihe, josta on romanille helpoin puhua ilman suvun läsnäoloa. Tähän on romanille tarjottava mahdollisuus. (Luttinen 2007.)

Romanin kanssa keskustellessa voi varovasti lähestyä arkoja aiheita. Mikäli romani vaihtaa puheenaihetta tai laskee päänsä alas, se on merkki häpeästä. Silloin on hyvä jättää sillä erää keskustelu siihen ja yrittää myöhemmin uudelleen. Jos tilanteessa on paikalla muita romaneja voi hienovaraisesti pyytää muita poistumaan tilanteesta ja yrittää sitten uudelleen ottaa vaikean tai häpeällisen aiheen puheeksi, juurikin esimerkiksi parisuhteen ja sen ongelmat. Muutoin häveliäisyysäännöt pätevät yleensä vain romanien välisessä vuorovaikutuksessa, eikä niiden pitäisi vaikuttaa virkailijan tai esimerkiksi sairaanhoitajan kanssa asioidessa. Parhaimmillaan yhteisöllisyys on tärkeä tuki romaneille, mutta

voi myös rajoittaa yksilön vapautta. Myös viranomaisille on haaste oppia kohtaamaan romani samaan aikaan sekä yksilönä että osana sukuaan. (Luttinen 2007.) Edellä mainitut syyt hoitoon hakeutumiseen vaikuttavat naiseen, kun hän hakee apua väkivaltaiseen tilanteeseen. Lääkəriin ei välttämättä pääse yksin tai vastaavasti sairaalaan ei voi mennä kulttuurisyyistä. (Niemi ym. 2017.)

Keskusteltaessa on sopimatonta käyttää sanaa mustalainen, termi oli käytössä aiemmin, mutta on ajansaatossa muokkaantunut haukkumanimeksi ja saanut negatiivisen sävytteen. Romanit voivat itse kutsua itseään mustalaisiksi tai kaaleiksi, mutta muun muassa viranomaisten ja hoitohenkilökunnan tulee käyttää termiä romani, jotta asiaa ei koeta loukkaavana. Puhuttaessa kulttuurien eroista on hyvä erotella ryhmät termeillä romanit ja valtaväestö, esimerkiksi mustalaiset ja valkolaiset asetelmaa ei pidä käyttää. (Luttinen 2007.)

2.2 Kulttuurin vaikutus avun saamiseen ja hakemiseen

Väkivaltaa kokeneet romaninaiset kärsivät valtaväestöä useammin vainoamisesta, tämä selittyy ajatusmallilla, että nainen on miehen omaisuutta. Vaino alkaa, kun nainen pyrkii irrottautumaan väkivaltaisesta tai suhteesta ylipäättänsä. (Niemi ym. 2017.) Vainoaminen on myös rikos, sillä rikoslain 25. luvun 7 a § sanotaan: ” Joka toistuvasti uhkaa, seuraa, tarkkailee, ottaa yhteyttä tai muuten näihin rinnastettavalla tavalla oikeudettomasti vainoaa toista siten, että se on omiaan aiheuttamaan vainotussa pelkoa tai ahdistusta, on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä yhtä ankaraa tai ankarampaa rangaistusta, vainoamisesta sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi”. Romanikulttuurissa koko suku voi pitää miehen puolia ja ajatella että miehellä on oikeus määrätä naista vielä eron jälkeenkin, mikä taas lisää riskiä vainoamiseen. (THL 2016).

Miehellä saattaa olla jo uusi puoliso ja kenties lapsiakin uudessa liitossa, mutta vainoaminen jatkuu pahimmillaan useita vuosia. On tapauksia missä naiselta on siepattu lapsi. Sieppaus on saattanut tapahtua jo synnytyssairaalasta sukulaisnaisten avustuksella ja näin ollen kaikki yhteydet on katkaistu äidin ja lapsen välillä. Tämän voi luokitella brutaaliksi henkiseksi väkivallaksi. Naisia saatetaan painostaa luopumaan virallisesti lapsistaan eikä silti mies ja hänen sukunsa välttämättä pidä lapsesta huolta. Isällä saattaa olla päihdeongelmia ja tämä voi aiheuttaa valtavasti naiselle huolta, pelkoa, surua ja ikävää. Viranomaiset voivat olettaa, että luopuminen on ollut vapaaehtoista eivätkä puutu tilanteeseen, vaikka osa naisista on tehnyt lastensuojeluilmoituksen. Naiset näin ollen kokevat, että yhteiskunnan lait eivät koske heitä ja on muita sääntöjä ja ”sisäisiä lakeja”, jotka menevät yhteiskunnan lakien edelle. (Niemi ym. 2017.)

Naisilla on suuri kynnyksensä tehdä puolisosta rikosilmoitus tai hakea lähestymiskieltoa. Naiset kokevat, että romanimies on itsevarma ja hyvä puhumaan ja saa helposti viranomaiset puolelleen, naisten mielestä myös osa viranomaisista pelkää romanimiehiä ja taipuvat heidän tahtonsa herkemmin. Tämä seikka heikentää selkeästi naisen asemaa ja kykyä irrottautua väkivaltaisesta suhteesta. (Niemi ym. 2017.)

2.3 Romanit ja turvakoti

Tukipalveluissa on paljon virheellisiä käsityksiä romanikulttuurista. Osittain tämä johtunee seikasta, että koulutuksissa ja erilaisissa materiaaleissa romanikulttuuri pyritään esittämään usein positiivisessa valossa ja kulttuurin positiivisiin seikkoihin keskittyen. Tämä näyttäytyy esimerkiksi niin, että turvakotityöskentelyssä naiset kokevat, että heitä kannustetaan hakeutumaan suvun turvaan väkivaltaista puolisoa. Puuttuu siis ymmärrys siitä, että sukuun ei kulttuurin vuoksi juurikaan voi turvautua konfliktitilanteissa. Romaninaiset kokevat, että heitä käännytetään useimmin turvakodista pois, koska romanien käyttäytyminen saattaa tukipalveluissa näyttää ristiriitaiselta, epäloogiselta ja vahvasti siltä, että nainen ei sitoudu väkivaltatyöskentelyyn. Asenteet nousevat esiin

esimerkiksi silloin, kun nainen ei suostu tekemään rikosilmoitusta, hankkimaan lähestymiskieltoa tai vaikuttaa välinpitämättömältä lapsiaan kohtaan. (Niemi ym. 2017.)

Työskennellessä on muistettava, että perheiden tilanteet eroavat toisistaan ja ovat yksilöllisiä kulttuurin sisällä, työskentely on asiakaslähtöistä ei kulttuurilähtöistä. (THL, 2016)

Koska romaninaisille on monella tavoin pulmallista hakea oikeuksiaan, vaatii viranomaisilta paljon rohkeutta sekä kulttuuritietämystä puuttua asioihin ja selvittää niitä. Selvittää mistä ongelmissa on kyse, poljetaanko naisen oikeuksia ja lasten etua ja kuinka paljon naisen päätöksiin on vaikutettu esimerkiksi väkivallan, uhkailun ja kiristyksen keinoin.

Viranomaisten tulisi tehdä rikosilmoitus ja toimia silloin, kun nainen ei kykene siihen itse suvun ja yhteisön reaktion ja väkivallan laajenemisen pelon takia. (Niemi ym. 2017.) Turvakotityöskentelyssä tulee huomioida, että romani saattaa tarvita käytännön apua esimerkiksi lomakkeiden täyttämässä, viranomaiskielen ja lomakkeiden ymmärtämisessä sekä muissa käytännön asioissa, kuten asunnon haku. (THL, 2016.)

3 ISLAM JA PARISUHDEVÄKIVALTA

Tilastokeskuksen mukaan Suomessa on vuonna 2013 ollut 11 125 henkilöä jotka kuuluvat islamilaiseen seurakuntaan (Tilastokeskus 2013). Tällä hetkellä Suomessa on arvioitu enimmillään olevan 80 000 muslimia, tarkkaa lukua on vaikea sanoa, sillä virallisiin seurakuntiin kuuluu vain pieni osa maamme muslimeista. Suomeen tulleet maahanmuuttaja muslimit ovat pääsääntöisesti joko Somaliasta, Irakista, Syyriasta, Afganistanista ja Iranista. (Hämeen-Anttila 2017.)

3.1 Kunniaväkivaltaa vai parisuhdeväkivaltaa?

Kunniaväkivalta liitetään vahvasti muslimeihin jotka tunnustavat Islamin oppia. On muistettava, että kunniaväkivalta koskettaa vain osaa heistä (Tauro & Van Dijken 2009.) Kunniaväkivalta yleensä mielletään erilliseksi väkivallanmuodoksi muista parisuhdeväkivallan muodoista, sillä siinä on mukana vanhoja perinteitä kuten neitsyyden vaaliminen ja tyttöjen väheksyminen, usein myös käy niin, että kaikki väkivaltatilanteet muslimien kesken leimataan kunniaväkivallaksi (Elfving 2017).

Kunniaväkivaltaa ei tapahdu pelkästään Islamin uskovien kesken vaan sitä esiintyy myös sikhilaisten, hindulaisten sekä kristinuskoisten parissa. Kunniaväkivaltaa ei voida liittää suoraan yhteen uskontoon tai kulttuuriin. (Hansen, Sams, Jäppinen & Latvala 2016; Tauro & Van Dijken 2009.) Kunniaväkivaltaan liitetään patriarkaalinen näkemys eli uhri loukkaa siveettömällä käytöksellään miesvaltaisen ja -johtoisen arvomaailman arvoja. Kunniaväkivallan tekijä tai tekijät hyvittävät yhteisölle tai suvulle uhrin siveettömänä pidettyä käytöstä. (Hansen ym. 2016; Salenius 2017; Sisäministeriö 2011.)

Kunniaväkivaltaa voidaan kuitenkin pitää yhtenä parisuhde- ja perheväkivallan muotona. (Elfving 2017; THL 2017). Yhdistävinä tekijöinä parisuhdeväkivallassa ja kunniaväkivallassa voidaan pitää naisen alistamista ja asemaa yhteiskunnassa, niihin liittyvää vallankäyttöä, molemmat voivat johtaa uhrin kuolemaan. Uhria voidaan kontrolloida

käyttämällä henkistä ja fyysistä väkivaltaa ja molemmat niin parisuhde kuin kunniaväkivalta pyritään salaamaan. Suurimmat erottavat tekijät parisuhde- ja kunniaväkivallan välillä ovat ne, että kunniaväkivaltaan liittyy aina vahvasti sukupuolimoraali. Kunniakulttuureissa kunniaväkivalta on julkisesti hyväksyttävää, toisin kuin parisuhdeväkivalta Suomalaisessa yhteiskunnassa. Eroja löytyy myös siitä, että kunniaväkivallan tekijä huolehtii ulkoisesta statuksestaan, kun taas parisuhdeväkivallassa käydään kamppailua suhteen sisäisistä valtasuhteista. Viimeisenä yhdistävänä tekijä voidaan vielä pitää auttamiskeinoja ja ennaltaehkäisyä johon voidaan vaikuttaa lainsäädön avulla, turvakotityöskentelyllä, avoimelle keskustelulla ja naisten sekä tyttöjen voimaannuttamisella. (Tauro & Van Dijken 2009; Salenius 2017.)

Kunniaväkivalta voi pitää sisällään fyysistä, seksuaalista, henkistä, hengellistä ja taloudellista väkivaltaa (Hansen ym. 2016; Sisäministeriö 2011.) Huomattavaa on että, väkivallan muodot ovat täysin samat kuin mitä parisuhdeväkivaltaan liitetään. Kunniaväkivaltaan saattaa liittyä myös tyttöjen ympärileikkaukset sekä sukuelinten silpominen ja pakkoavioliitot (Sisäministeriö 2011; Hannus, Mehtola, Natunen & Ojuri 2011), joita ei parisuhdeväkivaltaan liitetä.

Kunniamurhia Suomessa ei ole vielä ollut toisin kuin Ruotsissa ja Norjassa (Ihmisoikeusliitto 2016), mutta Suomessa on käyty ensimmäinen oikeudenkäynti kunniamurhan suunnittelusta vuonna 2015, korkein oikeus kuitenkin hylkäsi syytteen vuonna 2017 sillä se katsoi ettei näyttö tuomioon ollut riittävä (YLE 2017.)

3.2 Parisuhteeseen liittyvät ongelmat

Suomen Islamilaisen neuvoston mukaan muslimien parissa tapahtuu parisuhdeväkivaltaa ja se uskoo sitä esiintyvän enemmän Suomessa kuin silloin jos maahanmuuttajaperhe asuisi omassa maassaan. Tähän vaikuttavat monet asiat kuten sosiaaliset ongelmat. (Tauro & Van Dijken 2009.) Muslimi pariskunnan ollessa maahanmuuttajataustainen voi konflikteja syntyä helposti, kun nainen omaksuu länsimaalaisia arvoja ja

haluaa enemmän päätäntävaltaa. Etenkin jos mies on menettänyt uuteen maahan tullessaan työnsä ja ei pysty enää toimimaan perheensä elättäjä voivat konfliktit johtaa väkivaltaan tai eroon. (Halla 2007.)

Muslimien avioliitot ovat usein järjestettyjä, tällä ei kuitenkaan tarkoiteta pakkoavioliittoa (Akar, Tiilikainen & Lipsanen 2009.) Suomessakin järjestetyt avioliitot ovat lisääntyneet maahanmuuton myötä. Lapsiavioliito nähdään Suomessa pakkoavioliittona. (Hansen ym. 2016), kun taas muslimiyhteisössä Islamin lain mukaan avioliitto solmitaan, kun nuori saavuttaa sukukypsyyden (Akar ym. 2011), tämä näkemys voi aiheuttaa konflikteja eri kulttuurien välillä. Suomessa pakkoavioliittoja on vaikea tunnistaa, sillä ne on voitu solmia uskonnollisen yhteisön piirissä eivätkä siten tule viranomaisten tietoon. Usein pakkoavioliitot tulevat esille terveydenhuollossa, kun haetaan apua fyysisen tai psyykkisen väkivallan seuraamuksiin tai uhri on yrittänyt itsemurhaa ja näin päätynyt terveydenhuollon piiriin. (Hansen ym. 2016.)

Jos avioliittoon pakottamiseen liittyy väkivallan uhka, voidaan puhua kunniaväkivallasta. Kuitenkin jos järjestetyssä avioliitossa koetaan väkivaltaa on se silloin parisuhdeväkivaltaa eikä automaattisesti kunniaväkivaltaa, ellei siihen liity vahvasti kunniaan liittyvää syytä. (Elfvin 2017.)

Muslimiyhteiskunnassa parin ollessa naimisissa on valtaosa muslimioppineista sitä mieltä, että miehellä on oikeus sukupuoliyhteyteen vaimonsa kanssa, tällöin raiskausta ei nähdä rikoksena (Akar ym. 2009; Vitikka 2017.) Raiskauksen tapahtuessa suhteen ulkopuolelle voidaan siitä pahimmillaan raiskaajalle langettaa kuolemantuomio. Islamilaisissa valtioissa tai joissakin muslimimaissa raiskaaja saa tekonsa anteeksi, jos menee uhrinsa kanssa naimisiin (Akar ym. 2009.) Tästä syystä maahanmuuttajataustaisen musliminaisen voi olla vaikea tunnistaa seksuaalista väkivaltaa, sillä hän ei välttämättä tiedä, että Suomessa raiskaus on rikos. Raiskaus luokitellaan seksuaaliseksi väkivallaksi, vaikka se tapahtuisikin avioliitossa (Vitikka 2017; Väestöliitto 2018; Rikoslaki 39/1889.) Etenkin pakolaisena maahan tulleella naisella voi olla vaikeuksia

erottaa ja tunnistaa eri väkivallan muotoja sillä he ovat voineet kokea sodan aikana, pakolaisleirillä tai pakomatallaan väkivaltaa jolloin eri väkivallan muodot ovat esiintyneet päällekkäin. Käsitukset väkivallasta voivat vaihdella suuresti ihmisten välillä riippuen siitä millaisessa yhteiskunnassa he ovat kasvaneet ja millaisena he kokevat väkivallan. (Vitikka 2017; Hannus ym. 2011.)

Maahanmuuttajataustaiset naiset jotka ovat kokeneet parisuhdeväkivaltaa palaavat usein takaisin suhteeseen sillä he pelkäävät menettävänsä väliaikaisen oleskelulupansa, tällöin uhrin päätös johtuu ulkoisista tekijöistä ja hidastaa irtaantumista väkivaltaisesta suhteesta. Palaaminen väkivaltaiseen suhteeseen tarkoittaa usein myös toistuvia turvakoti käyntejä. (Vitikka 2017; Hannus ym. 2011.)

4 PARISUHDEVÄKIVALTA SUOMESSA

Tutkimuksen mukaan Suomessa vuoden jokaisena päivänä on 306 18-74 vuotiasta naista, jotka joutuvat parisuhteessaan fyysisen tai seksuaalisen väkivallan kohteeksi. Näistä naisista 246 kokee fyysistä pahoinpitelyä parisuhteessaan joka päivä. Suomessa joka 6. minuutti joku nainen joutuu parisuhdeväkivallan uhriksi ja joka toinen viikko parisuhdeväkivallan seurauksena nainen kuolee (Väestöliitto, 2017.) Äärimmäisyyksiin menneet väkivaltatilanteet näkyvät henkirikostilastoissa. Naisten kuolleisuus parisuhdeväkivaltaan on länsieurooppalaisittain suuri, esimerkiksi ruotsiin verrattuna kaksikertainen. Suomessa on kymmenkertainen riski tulla surmatuksi eroaikeissa olevilla tai vasta eronneilla, kuin vakaassa parisuhteessa elävillä, v.2003-2009 tilastojen mukaan (Piisa, 2013.)

Parisuhdeväkivallan seurauksena tapahtuneet tapot kasaantuvat rajattuun, työelämästä syrjäytyneeseen ja moniongelmaiseen väestöryhmään, joilla on yhteinen piirre päihteiden väärinkäyttöön. Parisuhdetappoon epäillyistä 53 % ja uhreista 47% oli arvioitu päihteiden väärinkäyttäjiksi. Riski joutua parisuhdetapon uhriksi oli selvästi suurin 30–49-vuotiailla. Rikos tehtiin usein alkoholin vaikutuksen alaisena. Nämä tilastot koskevat erityisesti pariskuntia, jotka ovat syrjäytyneet työelämästä ja tästä ryhmästä oli 80 prosenttia sekä tekijä, että uhri ja yli 90 prosentissa tapauksissa jompikumpi oli päihteiden vaikutuksen alaisina (Piispa, 2013.)

Myös miehille tehdyn kyselytutkimuksen mukaan ”Tuhansien iskujen maa” miehistä 16% on kokenut parisuhteessa väkivaltaa, luku ei juuri eroa naisten luvusta, mutta kokemusten määrä ja toistuvuus on miehillä pienempi. Miesten kohdalla myös nousi esiin, että nuoremmat kokevat väkivaltaa enemmän ja iän lisääntyessä väkivalta väheni. Vanhemmat ikäryhmät kertoivat kokemastaan väkivallasta harvemmin kuin nuoremmat. (Heiskanen & Ruuskanen 2010.)

4.1 Uskonto

Suomen valtauskonnon sisään kätkeytyvät tietyt asenteet voivat altistaa parisuhdeväkivallalle. Evankelisluterilaisen kirkonhaarat saattavat olla hyvinkin suljettuja yhteisöjä. Yksilön heikko asema on yksi suurimmista ongelmista suljetuissa yhteisöissä. Suljetussa yhteisössä yksilöllisyys voidaan nähdä itsekkyytenä, eikä omien oikeuksiensa vaatiminen ole kulttuurisesti sopivaa. Yhteisen edun ja rakkauden vuoksi ikävistä asioista vaietaan. On ajateltava yhteisön etua ja vaiettava ikävistä asioista. Anteeksiantamusta voidaan väärinkäyttää uhrin vaiettamiseen, sekä tekijän suojelemiseen esimerkiksi oikeustoimilta. Hankalaksi yhteisössä vaikeiden asioiden käsittelyn tekee se, että asiat heikentävät myös luottamusta yhteisöön ja yhteisön jäsenet kokevat luottamuksen heikentymisen heikentävät myös uskoa, jonka ympärille yhteisö on kerääntynyt. Asioista puhuminen olisi kuitenkin erittäin tärkeää uhrien auttamisen ja ennaltaehkäisyn kannalta. Kun asioihin puututaan yksilötasolla, pystytään samalla vaikuttamaan ja tarkastelemaan koko yhteisön toimintakulttuurin, opetuksen ja vallankäytön piirteitä. Hengelliset yhteisöt ovat usein sokeita inhimilliselle pahuudelle, koska yhteisön jäsenistä valtaosa elää omaksumiensa kristillisten arvojen mukaan (Hurtig, 2010.)

Putilan (2010) tutkimuksessa lestadiolaisyhteisössä ei tunnistettu mitään väkivaltaa on tai mitä se voi olla. Fyysinen väkivalta tunnistettiin ja ehdottomasti tuomittiin vääräksi, mutta henkinen, seksuaalinen, hengellinen tai taloudellinen väkivalta olivat väkivallan muotoja, joita ei tunnistettu väkivallaksi. Osaltaan naiset toivat esiin sitä, että myös heillä itsellään on ollut vaikeaa tunnistaa tai nimetä väkivallan muotoja ja tämä on hidastanut avun piiriin hakeutumista heidän kohdallaan. Oma tilannetta on pidetty normaalina perhe-elämään kuuluvana asiana, eikä asiaan ole osattu ottaa kantaa, jos tilanteesta on mainittu muille uskovaisille (Putila 2010.)

”Jos hakataan tai potkitaan tai on silmä mustana, niin se on väkivaltaa, mutta se kaikki muu. Jos sää joudut keräämään pulloja, että sää saat

ruokaa, mutta mies käy syömässä ravintolassa, niin sitä ei nähä minkäänlaisena väkivaltana.”

Naiset jotka osallistuivat tutkimukseen kertoivat, että joutuivat kamppailemaan lestadiolaisen opetuksen ja uskon kanssa eläessään väkivaltaisessa avioliitossa. Naiset kokivat, että väkivaltaiset puoliset käyttivät hyväkseen heidän uskoaan, vedoten esimerkiksi raamatun kohtiin ”rakkaus kestää kaiken” ja ”kaikki pitää antaa anteeksi seitsemänkymmentä kertaa seitsemänkymmentä kertaa”, ja näin oikeuttivat sitaateilla väkivallan tekoja ja anteeksiantoa (Putila 2010.)

4.2 Parisuhdeväkivalta ja päihteet

Päihteiden runsas käyttö voi jatkuessaan ajaa elämänhallinnan menettämiseen, josta voi seurata väkivallan tai sen riskin lisääntyminen, elämänhallintaan liittyvät elementit hiipuvat, työkyky kärsii, ihmissuhteet vaikeutuvat, riitatilanteet toistuvat useammin, fyysinen kunto laskee. Päihtymystilan ja väkivallan yhteys liittyy yleensä impulssikontrollin heikentymiseen, samoin tunnetilat heittelevät herkemmin joka voi johtaa väkivaltaiseen käytökseen (Turvakoti 2017.) Päihteiden käyttö voi johtua siitä, että uhri on kokenut väkivaltaa ja ei ole pystynyt käsittelemään väkivaltakokemuksiaan (Siukola 2014).

Parisuhdeväkivaltatilanteisiin liittyy harvemmin alkoholin käyttöä, verrattuna muuhun väkivaltaan. Parisuhdeväkivallan kohdistuessa naiseen kahdessa viidestä väkivaltatilanteessa oli tekijä, uhri tai molemmat päihtyneitä. Naisten parisuhteissa kokemissa väkivaltatapauksissa puoliso oli useammin päihtynyt, kuin miesten kokemissa, näissä tapauksissa uhri harvemmin oli juonut. Tutkimuksen mukaan väkivallanteko on usein päihtyneenä vakavampi kuin ilman päihtymystä. (Piispa 2013.) Tekijän alkoholinkäyttö suhteutuu väkivallan vakavuuteen ja esiintyvyyteen, niin että väkivaltaisuus kumppanilla ajoittuu juomiskausiin, jolloin seurauksetkin ovat vakavampia. Päihteiden käyttö lisää myös väkivallan

uusiutumisriskiä (THL 2013.) Tutkimuksen mukaan väkivallan riskinä on ennemminkin runsas juominen, kuin se kuinka usein juodaan. Humalatilanteet usein kärjistävät tilanteita joissa riita ajautuu parisuhdeväkivaltaan. Alkoholi saattaa lisätä rahaan, ajankäyttöön ja mustasukkaisuuteen liittyviä riitoja, jotka sitten eskaloituvat herkemmin humalatilanteita (Piispa 2013.) Alkoholin käyttö lisää väkivallan riskiä parisuhteessa huomattavasti, koska se heikentää kykyä käsitellä ihmissuhteita ja ymmärtää ristiriitoja. Päihteiden väärinkäyttäjien elämäntapa jo itsessään lisää vaaraa joutua väkivallan kanssa tekemisiin (Eronen 2007.)

Kotona päihtyneenä ulkoinen kontrolli puuttuu, jolloin kotiolot alentavat sosiaalista painetta pidättäytyä väkivallasta. Päihtymystä tai humalatilanteita voidaan pitää ja käyttää tekosyynä teolle ja tai perusteena oman vastuun kieltämiseen. Päihteiden ja parisuhdeväkivallan yhteyden tunnistaminen on herättänyt vastustusta joidenkin tutkimusten mukaan, sillä pelätään, että tekijän oma vastuu poistuu, kun päihteitä tarkastellaan selittävänä tekijänä. Alkoholismien näkeminen yksilöllisenä sairautena vapauttaa juojan ainakin osittain vastuusta muille aiheuttamistaan ongelmista. Myöskään uhrin päihteiden käytön tarkastelu ja syy-yhteyksien etsiminen saattaa sekin viedä huomion pois ongelman ytimestä. Tekijän vastuu ja väkivalta sivuutetaan, uhri kokemuksia ja väkivallan aiheuttamia seurauksia vähätellään, sekä pahimmillaan syyllistä aletaankin etsiä uhrista. Feministisen tutkimuksen näkökulmasta päihteiden käyttö halutaan mieluummin nähdä uhrin näkökulmasta niin, että uhrin runsas päihteiden käyttö on väkivallan seurausta sekä yritys hoitaa väkivallasta aiheutuneita traumoja (Piispa 2013.) Onkin otettava huomioon tekijän sekä uhrin vastuu omasta käytöksestään, uhrin provosoiva käyttäytyminen ei ole hyväksyttävää, mutta ei anna myöskään oikeutta väkivaltaan. Vastuun ottaminen omasta käyttäytymisestä kuuluu molemmille ja keinoja väkivallan selvittämiseksi pitää miettiä vastuun vierittämisen sijaan, mikäli alkoholi ja siitä seuraava humalatilanteita on väkivallan aiheuttaja on keksittävä keino, miten välttää väkivaltaa, jos juomista ei voi lopettaa. Tapahtuisiko

juominen esimerkiksi muualla kuin kotona tai onko puoliso silloin muualla.
(Suni 2017.)

Parisuhteessa tapahtuva väkivalta poikkeaa muusta väkivallasta siten, että parisuhteessa väkivalta voi olla arkipäivää ja osa vuorovaikutusta, siihen voi liittyä myös henkistä alistamista, kontrollin piirteitä sekä se voi muuttua aina vaan vakavammaksi ajan kuluessa (Piispa 2013).

Usein päihteitä käyttävät naiset solmivat suhteita, joissa on väkivaltaa ja tämä aiheuttaa vaaraa joutua suhteessa pahoinpidelleyksi, mutta riskinä on myös naisen oma väkivaltaisuus suhteessa (Eronen 2007.) Tulee kuitenkin muistaa, että kaikki päihdeongelmaiset eivät käyttäydy väkivaltaisesti (Turvakoti 2017.)

5 POHDINTA

Suomessa esiintyy paljon parisuhdeväkivaltaa, vaikka suomalaiset usein kauhistelevat muita kulttuureja ja muiden kulttuurien suhtautumista parisuhdeväkivaltaan. Päihteet näkyvät Suomessa vahvasti ja heijastelevat myös parisuhdeväkivallan tilastoihin.

Suomalaista parisuhdeväkivaltaa leimataan mediassa yleensä harkitsemattomaksi ja humalassa tehdyksi tavanomaiseksi väkivallaksi. Maahanmuuttajien tekemä väkivalta taas leimataan kunniaväkivallaksi, joka on suunnitelmallista, raakaa ja harkittua. Suomalaisten tekemä parisuhdeväkivalta voi olla myös raakaa ja harkittua, usea suomalainen on jo jonkin aikaa suunnitellut entisen puolisonsa tappamista tai pahoinpitelyä ja hankkinut sitä varten aseita sekä saattanut varjostaa entistä puolisoaan, mikä taas kertoo siitä, että tekoa on harkittu jo pitkään. (Tauro & Van Dijken 2009.)

Suomen valtauskonnon sisältä löytyy rakenteita, jotka altistavat parisuhdeväkivallalle sekä tilanteeseen, että väkivallasta ei voi puhua. Kunniaväkivallan kaltaista yhteisöllisen väkivallan muotoa esiintyy Suomessa vanhoillislestadiolaisten ja Suomen romanien keskuudessa eikä pelkästään maahanmuuttajien parissa. Parisuhdeväkivalta siirtyy sukupolvelta toiselle, sillä väkivallasta ei puhuta ääneen. Sama sukupolvelta toiselle siirtyminen näkyy myös kunniaväkivallassa. Aina ei myöskään voida tarkkaan sanoa mikä on väkivallan tekijän motiivi, onko se kunnian palauttaminen vai oman turhautumisen purkamista toiseen ihmiseen. Tämä myös ilmentää, että parisuhdeväkivalta ja kunniaväkivalta ovat tietyiltä osin liitännäisiä toisiinsa (Hansen ym. 2016).

Naisten kokemaa parisuhdeväkivaltaa on määrällisesti tutkittu miesten kokemaa väkivaltaa enemmän. Tutkimusten mukaan Suomessa naisten kuolleisuus parisuhdeväkivaltatilanteissa on suuri muuhun Länsi-Eurooppaan verrattuna. Miehistä väkivaltaa on kokenut prosentuaalisesti yhtä moni kuin naisista, mutta väkivallan toistuvuus on miehillä pienempi. Miehistä myös nuoret kokivat väkivaltaa useammin kuin vanhemmat

ikäryhmät, jotka myös harvemmin puhuivat kokemuksistaan. (Heiskanen & Ruuskanen 2010.)

LÄHTEET

Painetut lähteet:

Hämeen-Anttila, J. 2017. Uusi Islamin käsikirja. Helsinki. Otava.

Kirkkotie nro 52. Hyvärinen V. 2010. Lasten oikeuksia valvottava tarkemmin. Hurtig. 8-9.

Niemi J, Kainulainen H, Honkatukia P. 2017. Sukupuolistunut väkivalta oikeudellinen ja sosiaalinen ongelma. Vastapaino. Tallinna.

Elektroniset lähteet:

DUODECIM, 2003. Alkoholi ja aggressiivinen käyttäytyminen.
<http://duodecimlehti.fi/duo93991> [luettu 1.12.2017]

Eronen, 2007 <https://www.a-klinikka.fi/sites/default/files/tiimi-pdf/tiimi207.pdf> [luettu 10.1.2018]

Halla, T. 2007. Psykkisesti sairas maahanmuuttaja
<http://www.terveysportti.fi/aineistot.lamk.fi/xmedia/duo/duo96297.pdf>
[luettu 27.1.2018]

Hannus, R., Mehtola, S., Natunen, L. & Ojuri, A (toim.) 2011. Veitsen terällä, Naiseus ja parisuhdeväkivalta. Hämeenlinna: Kariston Kirjapaino
http://www.e-julkaisu.fi/ensi_ja_turvakotien_liitto/veitsen_teralla/pdf/veitsen_ter__ll___lo-res_orig.pdf [luettu 27.1.2018]

Hansen, S., Sams, A., Jäppinen, M. & Latvala, J. 2016. Kunniakäsitykset ja väkivalta – selvitys kunniaanliittyvästä väkivallasta ja siihen puuttumisesta Suomessa. Ihmisoikeusliitto. https://ihmisoikeusliitto.fi/wp-content/uploads/2016/06/Kunniak%C3%A4sitykset-ja-v%C3%A4kivalta_B5_netiti-002.pdf [luettu 27.1.2018]

Heiskanen M, Ruuskanen E. 2010. Tuhansien iskujen maa.

http://www.heuni.fi/material/attachments/heuni/reports/6KHnLcUwR/Full_report_66.pdf [luettu 10.1.2018]

Luttinen, K 2007. Opas romanien kanssa työskenteleville sosiaalialan ammattilaisille.

https://www.ouka.fi/c/document_library/get_file?uuid=739f9761-e0f7-4758-bfe5-406364fa688c&groupId=68015 [luettu 20.10.2017]

Naisten linja, 2017. Romaninaiset ja väkivalta.

<https://www.naistenlinja.fi/tietoa-vakivallasta/naisten-moninaisuus/romaninaiset-ja-vakivalta/> [luettu 20.10.2017]

Potilaan lääkärilehti, 2013. Humala lisää tilanneväkivallan riskiä.

<http://www.potilaanlaakarilehti.fi/uutiset/humala-lisaa-tilannevakivallan-riskia/> [luettu 10.1.2018]

Puhtila K. 2010. Vanhoillislestadiolaisten kokemuksia

parisuhdeväkivallasta irtautumisesta. Pro gradu, Jyväskylän yliopisto.

201012133159.pdf?sequence=1

<https://jyx.jyu.fi/dspace/bitstream/handle/123456789/25676/URN:NBN:fi:jyu-> [luettu 14.2.2018]

Rikoslaki 19.12.1889/39

<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1889/18890039001#L25> [luettu 10.1.2018]

Salenius, J. 2017. ” Meidät on näin opetettu ja näin mennään” -

kriittishermeneuttinen tutkimus kunniaväkivaltatapauksista oppimisesta.

Tampereen yliopisto. Pro gradu -tutkielma

[http://tampub.uta.fi/bitstream/handle/10024/101576/GRADU-](http://tampub.uta.fi/bitstream/handle/10024/101576/GRADU-1497856141.pdf?sequence=1&isAllowed=y)

1497856141.pdf?sequence=1&isAllowed=y

 [luettu 27.1.2018]

Sisäministeriö. 2011. Viranomaisten koulutuksen kehittäminen kunniaan liittyvän väkivallan tunnistamiseksi ja ennalta ehkäisemiseksi.

Sisäministeriön julkaisuja 14/2011

https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/79685/sm_142011.pdf?sequence=1 [luettu 27.1.2018]

THL, 2016. Lähisuhdeväkivaltaa kokeneet romanit turvakodeissa
<https://www.thl.fi/documents/10531/1773249/Lahisuhdevakivaltaa+kokeneet+romanit+turvakodeissa%2C+verkkosivumateriaali.pdf/f416c1bd-f8f2-4e3b-9b9c-5a73b3ee14c5> . [luettu 10.1.2018]

THL. 2017. Kunniaväkivalta https://www.thl.fi/fi/web/lapset-nuoret-ja-perheet/tyon_tueksi/lahisuhde_perhevakivallan_ehkaisytyo/lahisuhde/kunniavakivalta [luettu 27.1.2018]

THL, 2017. Romanit palveluissa <https://www.thl.fi/fi/web/maahanmuuttajat-ja-monikulttuurisuus/kieli-ja-kulttuurivahemmistot-suomessa/romanit/romanit-palveluissa> [luettu 10.1.2018]

THL. 2013. Parisuhdeväkivalta ja alkoholi – syyseurausko.
<https://www.avi.fi/documents/10191/564811/Piispa.pdf/198fd043-e87f-4a37-a140-4630ae0b4403>
<https://www.avi.fi/documents/10191/564811/Piispa.pdf/198fd043-e87f-4a37-a140-4630ae0b4403> [luettu 10.1.2018]

Tilastokeskus. 2014. Liitetaulukko 3. Väestö uskonnollisen yhdiskunnan mukaan 2004–2013 http://www.stat.fi/til/vaerak/2013/vaerak_2013_2014-03-21_tau_003_fi.html [luettu 27.1.2018]

Turvakoti, 2017. https://www.turvakoti.net/site/?lan=1&page_id=96

Törmä, 2013. Perheväkivalta romaninaisten kokemana.
https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/74471/RAP_2013_33_romaninaiset_vakivalta.pdf?sequence=1 [luettu 10.1.2018]

Väestöliitto, 2017.
http://www.vaestoliitto.fi/parisuhde/tietoa_parisuhhteesta/parisuhdevakivalta/vakivallanyleisyys/ [luettu 14.2.2018]

Väestöliitto. 2018. Seksuaalinen väkivalta

http://www.vaestoliitto.fi/parisuhde/tietoa_parisuhteesta/parisuhdevakivalta/seksuaalinen-vakivalta [luettu 14.2.2018]

Parisuhdeväkivalta Suomessa

Auttamiskeinot, niiden näkökulmat ja
haasteet

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	1
2	PARISUHDEVÄKIVALLAN PUHEEKSI OTTAMINEN JA AVUNPIIRIIN SAATTAMISEN HAASTEET	2
3	AUTTAMISKEINOJA	7
3.1	Jussi-työ	7
3.2	Lyömätön linja	9
3.3	Turvakoti/Nettiturvakoti	10
3.4	MARAK, moniammatillinen riskinarviointi	11
3.5	Perheneuvola	14
3.6	Parisuhdeterapia	15
3.7	Sovittelutoimisto	16
3.8	Rikosuhripäivystys	18
4	MIEHET PARISUHDEVÄKIVALLAN UHRINA; AUTTAMISKEINOT JA ASENTEET	19
5	VÄKIVALTAISESSA PARISUHTEESSA PYSYMINEN	22
6	POHDINTA	25
	LÄHTEET	27

1 JOHDANTO

Tässä artikkelissa puhutaan keinoista, joilla parisuhdeväkivaltaan voi puuttua ja vaikuttaa. Esitellään tahoja joiden avun piiriin voi ohjata väkivaltaa kokenut puoliso, sekä myös väkivallan tekijä. Tuodaan esille, miten ja millä keinoilla eri tahot voivat auttaa parisuhdeväkivallan uhreja sekä tekijöitä.

Artikkelissa nostetaan esille haasteita, joita parisuhdeväkivallan uhrien auttamisessa nousee esille sekä asenteita, jotka kenties ohjailevat auttavan tahon toimintaa. Tarkoitus on avata ja laajentaa käsityksiä joita hoitohenkilökunnalla voi olla uhreista tai väkivallantekijöistä.

2 PARISUHDEVÄKIVALLAN PUHEEKSI OTTAMINEN JA AVUNPIIRIIN SAATTAMISEN HAASTEET

Parisuhdeväkivallan systemaattinen puheeksiotto, sekä arvioinnin suorittaminen riskeistä, on suuri haaste sosiaali- ja terveysalan asiakastyössä. Haasteena riskinarvioinnissa ja palveluiden piiriin ohjaamisessa on ajan löytäminen ja ennaltaehkäisevän ajattelutavan omaksuminen. Kuitenkin parisuhdeväkivaltaa ehkäisevä ja avun piiriin ohjaaminen säästää aikaa ja resursseja pitkällä aikavälillä. Tutkimuksen mukaan uhrin toivoivat, että terveydenhuollon piirissä heiltä kysyttäisiin suoraan väkivaltakokemuksista. Koska väkivallasta aiheutuu uhrille sekä yhteiskunnalla merkittäviä vaikutuksia, olisi puuttumiskynnystä aiheellista madaltaa uhrien auttamiseksi, unohtamatta väkivaltaan syyllistyneen avuntarvetta. (Brusila 2008.)

Terveydenhuollon ammattilaiselle parisuhdeväkivallan salassa pysyminen vaikeuttaa avun piiriin saattamista, siksi puheeksi otolla ja asian selviämällä mahdollisimman varhain on tärkeä merkitys. Tärkeää onkin saada uhrin ja tekijät avun piiriin nopeammin. Väkivallan taustalta voi löytyä useampiakin tekijöitä, jotka ovat osasyynä aiheuttamassa väkivaltaa parisuhteessa, erilaisia elämäntilanteita, jotka jatkuvasti pitävät yllä väkivallan uhkaa ja ilmapiiriä. Väkivallan puheeksi ottaminen on yksi suurista haasteista terveydenhuollon ammattilaisille. (Flink 2009.)

Puheeksi ottamiseen liittyy monenlaisia vaikeuksia, jotka estävät asioista puhumisen. Asian esille ottoon saattaa vaikuttaa työntekijän tietämättömyys ja epävarmuus salassapitovelvoitteiden rajoitteista, käsitys perheen yksityisyyden suojasta tai epävarmuus mahdollista lastensuojelun toimista, ajan vähyys eli kiire sekä ympäristö missä puheeksi ottaminen on hankalaa. Väkivallan kokonaisvaltaisuutta saattaa olla vaikea ymmärtää ja helposti hoidetaankin vain näkyvät fyysiset vammat. Asiakas jää ohjaamatta avunpiiriin ja avun saaminen jää uhrin vastuulle. (Flink 2009.)

Parisuhdeväkivallan dokumentointi ja tilastointi on vajavaista ja siihen tarvittaisiin muutosta terveydenhuollossa (Kivelä, Leppäkoski, Kälvinmäki,

Ruohoniemi, Puolijoki & Paavilainen 2016.) Haittatekijöinä avunsaannissa ja hoitoon ohjaamisessa on toimintaohjeiden, käytännön tukitoimien, ajan ja tuen puute. Hoitohenkilökunta saattaa olla myös turhautunut jatkuvasti päivystystä kuormittavaan uhriin, joka saattaa olla myös päihtynyt. Asenteellisesti tekijä mielletään vaarallisena, traumatisoituneena tai rikollisena ja väkivallan tekijä liitetään vain miessukupuoleen. Naisen tekemä väkivalta leimautuu usein vain itsepuolustukseksi tai väkivalta voidaan mieltää myös uhrin omaksi syyksi. (Flink 2009.)

Puheeksi ottamista saattaa tehdä hankalaksi uhrin oma varautuneisuus, aiempi huono kokemus, syyttävä sävy auttajalta, emotionaalisen tuen puute, psyykkiset seikat, kuten häpeä, syyllisyys, huono itsetunto, pelko lapsen menettämisestä ja puolison suojelu. Parisuhdeväkivaltaan liittyy vahvoja vastakkaistunteita, jonka takia voi olla vaikea puhua väkivallasta, kuten hyvä/paha, syyllisyys/syyttömyys, oikea/väärä tai salaaminen /paljastaminen. (Flink 2009.)

Suomessa tällä hetkellä väkivaltatyön koulutus on puutteellista. Koulutusta järjestävät lähinnä järjestöt ja sisällöt kulutuksissa ovat hyvin kirjavina, sekä kouluttajien taustat ovat moninaisia. Koulutuksen kehittäminen ei ole kenenkään vastuulla. Yhteistyö järjestöjen, kuntien ja koulutusorganisaatioiden kanssa on alkamassa ja hyvin alussa vasta. (Flink 2009.)

Toisaalta KASTE- ohjelman oli käynnissä vuosina 2012-2015, jonka yksi tavoite oli vähentää pari- sekä lähisuhdeväkivaltaa sekä lisätä koulutusta ja osaamista väkivallan ehkäisemiseksi (STM 2012). KASTE ohjelman ansiosta muun muassa Itä-Suomessa käynnistyi Väistö-hanke, joka alkoi vuonna 2014 ja päättyi 2015. Hankkeen tarkoituksena oli vahvistaa väkivaltatyön osaamista ja panostaa perhe- ja parisuhdeväkivallan ennaltaehkäisyyn. (Husso, Mänttari-van der Kuip, Mäntysaari & Kotiranta 2015.) KASTE- ohjelman loppuraportissa todetaan, että asiakaslähtöisyys ja osallisuus on parantunut muun muassa kokemusasiantuntijoiden käytön

kautta ja poikkihallinnollinen yhteistyö eri toimijoiden välillä on lisääntynyt. Hyvinvointi- ja terveyseroja ei ole pystytty kaventamaan, tähän on vaikuttanut paljon hidas talouskasvu ja siitä seurauksena olleet ilmiöt. Hyvinvointi- ja terveyserot vaikuttavat suoraan tai välillisesti parisuhdeväkivallan ilmenemiseen. (STM 2016.)

Työntekijällä on vastuu saattaa väkivallan uhri avunpiiriin. Avun saanti ehkäisee vakavia vahinkoja se säästää yksilön ja yhteiskunnan kärsimystä ja resursseja. Reagoimattomuus johtaa pahenemiseen, traumatisoitumiseen, ongelmien monimutkaistumiseen, auttamisen vaikeutumiseen sekä turvallisuuden vaarantumiseen. Puuttuminen on ammattieettinen vastuu, jonka määrittää myös lait ja säädökset. Puheeksi ottamisen vaikeuksiin osaltaan auttaisi moniammatillinen koulutus johon sisältyy tietoa, taitoa ja asennekysymyksiä. Ongelman ratkaisuun ei ole yhtä tapaa vaan tarvitaan psykologian, hoitotieteen ja lääketieteen hyödyntämistä sekä holistista ihmiskäsitystä lähtökohdaksi. Tarvitaan kattavia palveluita koko maahan väkivallan kaikille osapuolille. (Flink 2009.)

On hyvä miettiä jo valmiiksi teemoja ja asioita mitä haluaa selvittää kokijan tai tekijän kanssa puheeksi oton jälkeen. Oman keskustelun tueksi voi käyttää erilaisia oppaita tai nettisivuja. Näistä työntekijä saa selkeästi apuvälineitä tilanteiden ratkaisemiseksi ja uhrin auttamiseksi.

Puheeksi oton tueksi:

- Väkivallan puheeksi ottamisen muistilista:
https://thl.fi/documents/605877/747474/ota_vakivalta_puheeksi_kortti.fi.pdf
- Parisuhdeväkivalta puheeksi – opas terveydenhuollon ammattihenkilöstölle äitiyshuollossa ja lasten terveyspalveluissa:
https://peva.aanekosken.fi/images/liitteet/Addressing_Intimate_Partner_Violence_Finnish_Version_.pdf
- Parisuhde- ja perheväkivallasta kysyminen, Haastavat tilanteet vastaanotolla:

https://blogs.helsinki.fi/rutiiniksi/files/2014/02/Kuinka-toimia-haastavissa-tilanteissa_Sirkka.pdf

- Lähisuhdeväkivallan suodatin- ja kartoituslomake:
https://thl.fi/documents/605877/747474/THL_uhri_A4.pdf ja
https://thl.fi/documents/732587/741077/THL_suodatin_kartoituslomake_A4.pdf

Uhrin auttamisen ja hoidon tueksi:

- Lomake häirinnän ja vainon kartoittamiseen:
<https://thl.fi/documents/605877/1663634/Lomake+h%C3%A4irinn%C3%A4n+ja+vainon+kartoittamiseen.pdf/5a5b69ad-a692-47af-947c-081ca707671f>
- Pahoinpitely- ja kehokarttalomake (PAKE), ohje:
<https://thl.fi/documents/605877/747474/PAKE-ohjeistus.pdf>
ja lomake:
https://thl.fi/documents/605877/747474/MIII_PAKE%2Blomake_suomi.pdf/9be07839-f976-4117-ae6e-3d65751a9522
- Raiskatun akuuttiapua -kansio (RAP-kansio):
<https://thl.fi/documents/605877/747474/RAP181012.pdf>
- Nollalinja-apua väkivaltaan:
<https://www.nollalinja.fi/>
- Maria Akatemia; apua väkivaltaisille naisille:
<https://www.mariaakatemia.fi/toiminta/ehkaiseva-vakivaltatyo/>
- Apua pääasiassa miesuhreille:
www.miestenkeskus.fi www.tukinainen.fi ,
www.miessakit.fi ja
<https://ensijaturvakotienliitto.fi/lahdenensijaturvakoti/palvelut/perhevakivaltatyon-avopalvelut/jussi-tyo/>
- Turvaohjeita:
<https://www.naistenlinja.fi/tietoa-vakivallasta/turvaohjeita/>

Työntekijän olisi myös hyvä muistaa, että hän on ilmoitusvelvollinen poliisille, jos tietää jonkun suunnittelevan vakavaa väkivallan tekoa joka voitaisiin estää kuten raiskaus tai törkeä raiskaus, murha, tappo, surma, törkeä pahoinpitely, törkeä terveyden vaarantaminen tai kaappaus (Rikoslaki 15/10§). Jos väkivallan teko on jo tapahtunut ei työntekijällä ole oikeutta eikä velvollisuutta siitä ilmoittaa, ellei viranomaisen sitä perustellusti vaadi, tällöin myös viranomaisen tulee ilmoittaa se laki, johon tiedonantovelvollisuus perustuu. (Hyvärinen & Hautamäki 2013.)

3 AUTTAMISKEINOJA

3.1 Jussi-työ

Jussityö on väkivaltaisille miehille kehitetty auttamismuoto, se on käynnistynyt ensi- ja turvakotiliiton aloittamana 1994. Oli jo pitkään tiedossa, että parisuhdeväkivalta vaatii pitkäjännitteistä työskentelyä, johon otetaan mukaan myös väkivallan tekijä. Ajatuksena Jussi-työssä on siis väkivallan osapuolten auttaminen erilaisin työmuodoin. (Ruohonen 2006.)

Jussi-työntekijän näkökulma auttamistyöhön on tarjota muutosta tukevaa keskusteluapua sekä neuvontaa ja ohjausta erilaisissa elämäntilanteissa eläville miehille ja pareille heidän perhe- ja lähisuhdeväkivaltakriisinsä eri vaiheissa riippumatta siitä onko mies väkivallan tekijä vai kokija. Jussi-työn menetelmällinen painopiste on kahdenkeskisissä tapaamisissa miesten kanssa. Syyllistäminen tai syyllisten etsiminen ei ole tarkoitus eikä tavoite. (Suni 2017)

Jussi-työn tärkeä ajatus on yksilön vastuu, kumpikin osapuoli oppii ottamaan vastuuta omasta käytöksestään ja toiminnastaan. Keskusteluissa tämä vastuuttaminen tuodaan esiin ennen kaikkea siinä merkityksessä, että vastuun ottaminen omasta ja toisten turvallisuudesta muodostuu asiakkaalle itselleen tavoiteltavaksi ja merkitykselliseksi asiaksi, myös itsearvostusta lisäävänä tekijänä. Ensimmäisessä tapaamisessa tutustutaan ja luodaan luottamuksellinen ja turvallinen ilmapiiri. Keskusteluissa käydään läpi laaja-alaisesti asiakkaan elämäntilannetta, väkivaltatilanteisiin liittyviä tunnetiloja ja toimintamalleja. Tavoitteena on löytää väkivaltaisen käyttäytymisen sijaan turvallisuutta lisääviä toiminta- ja käyttäytymismalleja. Kuulluksi tuleminen on tekijälle tärkeää, samoin luottamuksellisen suhteen luominen ensikäynnistä alkaen. Suni kertoo käyttävänsä voimavarakeskeistä lähestymistapaa kohdatessaan asiakkaita. Tavoitteena on luoda perhe- ja lähisuhdeväkivallan kaikille osapuolille turvallista tulevaisuutta, lapset ja

perheen lähipiiri huomioiden. Jussi-työhön voi ottaa yhteyttä jo ennen kuin mitään väkivallantekoa on tapahtunut. Läheltä piti- tilanne tai miehen oma pelko kontrollin pettämisestä on erittäin hyvä syy ottaa yhteyttä Jussi-työhön. (Suni 2017)

Huoli väkivaltaisesta käyttäytymisestä on siis riittävä syy avun piiriin hakeutumiseen, monet miehet ovat kokeneet myös erilaiset ryhmät hyviksi. Kenenkään ei tarvitse jäädä yksin oman väkivaltaisuuksensa kanssa (Väestöliitto 2018.)

Jussi-työssä keskitytään parisuhdeväkivaltaan miehen näkökulmasta. Asiakkaat ovat ottaneet Jussi-työntekijään yhteyttä oma-aloitteisesti, puolison pyynnöstä tai sosiaali- ja terveystieteiden ohjaamana. Joissakin kaupungeissa on myös tehty poliisin kanssa yhteistyötä niin, että poliisi on väkivallan tekijän luvalla luovuttanut tekijän tiedot Jussi-työntekijälle. Asiakasta tavataan keskimäärin viisi kertaa, osalle riittää vain muutama tapaaminen. Osalle viisi tapaamiskertaa on aivan liian vähän, asiakkaalla voi olla paljon vaiheita, joita tulee käydä läpi. Arviointitutkimuksen mukaan parhaimmat tulokset kuitenkin saavutetaan pidemmistä asiakassuhteista. Monet asiakkaat kokevat, että Jussi-työ on ensimmäinen auttava kontakti missä voi puhua väkivallasta ja jossa on kuunneltu miehen oma näkemys ja kokemus ilman tuomitsemista tai syyllistämistä. Tapaamisissa on tärkeää, että asiakas tulee kuulluksi, samalla kartoitetaan asiakkaan häpeän kokemukset sekä motivoidaan muutokseen ja väkivallan lopettamiseen. Jussityön tarkoitus ei ole tuomita asiakasta. Suurin osa Jussi-työstä perustuu asiakkaan vastuuttamiseen. Vastuu kysymys on erittäin tärkeää käydä läpi ja ymmärtää, ihminen helposti sortuu vaikeiden asioiden edessä vastuun vierittämiseen pois itseltään. (Hartikainen 2013.)

Ensi- ja turvakodin tarjoama Jussi-työ on maksutonta ja tarjoaa kriisiapua, parisuhdeväkivaltatilanteessa myös mies on kriisissä ja tarvitsee apua selvitäkseen tilanteesta. Turvakotiin saapuneelle uhrille kerrotaan, että puolison on mahdollista saada Jussi-työstä apua. Työskentely tarjoaa

terapeuttista keskusteluapua, jolloin tekijän oma mahdollisuus saada hyvin pitkäjänteistä apua väkivaltaisuuteen. Työskentely on keskustelua, neuvontaa, ohjausta, arviointia ja kartoitusta muista saatavilla olevista tukitoimista. Tarvittaessa voidaan järjestää myös mahdollisuus paritapaamiseen, yhteiseen keskusteluun. (Ensi- ja turvakoti ry 2017.)

Jussi-työntekijä kokee, että henkisen väkivallan tunnistamiseen pitäisi kiinnittää enemmän huomiota, vaikka sen tunnistaminen on haastavampaa. Hartikaisen mukaan huomio usein kiinnittyy vain fyysisen väkivallan uhriin ja uhri on perinteisesti nainen. Nykykäsityksen mukaan uhri ei automaattisesti ole enää nainen vaan myös naisesta on tullut tekijä. Asiakaskokemusten perusteella Hartikainen kokee, että on erittäin tärkeää puhua myös henkisestä väkivallasta. Naiset saattavat taitaa paremmin henkisen väkivallan ja miehet fyysisen, mutta molempien osuus on parisuhdeväkivaltilanteissa nostettava esiin. Molemmilla on vastuu omasta käytöksestään parisuhteessa. (Hartikainen 2013.)

3.2 Lyömätön linja

Lyömätön linja on myös miehille suunnattu kanava, jonka kautta on mahdollisuus saada apua perheen väkivaltilanteeseen. Lyömättömän linjan yhteystiedot löytyvät selkeästi verkkosivuilta:

- <https://www.miessakit.fi/fi/yhteystiedot>

Lyömätön linja toimii apuna terveydenhuollon ammattilaisille tai yksityishenkilöille konsultaatio apuna. Apua on tarjolla myös itse väkivaltaa kokeneelle miehelle. Asiakkaaksi voi hakeutua itse, mikäli on huolissaan omasta tilanteesta, tiedostaa itsessään väkivallan piirteet tai pelkää käyttävänsä henkistä, fyysistä, seksuaalista tai muuta väkivaltaa. Lyömättömän linjan työmuotoja ovat yksilötapaamiset, paritapaamiset ja ryhmät. Verkkosivulta löytyy tietoa verkkoluentoja, linkkejä ja tutkimustietoa. (Miessakit ry 2017.)

Tavoitteena on asiakkaan oman ymmärryksen lisääminen omaan toimintatapaansa sekä taustatekijöiden vaikuttavuus. Yksi keskeinen tavoite on oppia uudenlaisia toimintamalleja väkivaltaisen käyttäytymisen tilalle ja sen kautta vähentämään väkivaltaa. Myös isyyden tukeminen on lyömättömän linjan tavoitteissa. (Miessakit ry 2017.)

3.3 Turvakoti/Nettiturvakoti

Maailman ensimmäinen turvakoti on tiettävästi perustettu 1971 Englantiin ja Suomeen turvakoti perustettiin ensikotiliiton toimesta Turkuun 1978 (Ruohonen 2006) Nykyään turvakoteja on suomessa 23 kpl eri puolilla maata (THL 2017.) Suomen turvakodeissa tällä hetkellä 143 paikkaa. Määrä muuttuu vuoden 2018 aikana 185 paikaksi (THL 2018). Turvakoti on suunniteltu lyhytaikaiseksi turvapaikaksi silloin, kun kotona oleminen tai sinne jääminen väkivallan tai sen uhan vuoksi on vaarallista tai vahingollista.

Turvakoti on kodinomaisen ympäristö, jossa on ympäri vuorokauden henkilökuntaa. Turvakoti on tarkoitettu siis kaikille, joilla kotona on väkivaltaa tai sen uhkaa, miehille, naisille, lapsille, perheellisille ja lapsettomille iästä riippumatta. Turvakodissa saa tukea vaikeassa elämäntilanteessa ja kriisitilanteen ratkaisemiseen apua. Turvakodissa asuminen on asiakkaalle maksutonta asuinpaikasta riippumatta (Ensi- ja turvakotienliitto ry 2017; Laine 2010.) Turvakodissa työskentelyn tavoitteena on väkivaltakierteen katkaisu, väkivallasta seuranneiden kriisien hoito, sekä tukeminen kriisivaiheen jälkeen (Laine 2010).

Turvakotiin voi soittaa tai tulla paikanpäälle ilmoittamatta, mihin vuorokauden aikaan tahansa, joko yksin tai lasten kanssa. Turvakodista saa myös puhelimitse keskusteluapua ja neuvontaa väkivaltaan liittyvissä asioissa. Turvakodin tärkein tehtävä on taata perheelle tai väkivallan uhrille turvallisuus kaikissa olosuhteissa. Turvakotijakson kesto on hyvin yksilöllinen ja riippuu monesta seikasta. Pääsääntöisesti jakso kestää

kriisitilanteen vaatiman ajan, noin muutamasta päivästä kahteen kuukauteen. Keskusteluapu on tärkeässä roolissa turvakodissa, mutta apua saa myös käytännön asioiden järjestelyyn, kuten lähestymiskiellon hakemiseen, asunnon hakemiseen tai vaikkapa päivähoiton järjestämiseen. Henkilökunta voi olla mukana myös viranomaisneuvotteluissa. (Ensi- ja turvakotienliitto ry 2017.)

Päivystävien turvakotien numerot löytyvät helposti internetistä, osoitteesta:

- <https://ensijaturvakotienliitto.fi/yhteystiedot/#paivystavat-turvakodit>

Nettiturvakoti tähtää ennaltaehkäisevään ja kaikkia tavoittavaan työhön. Nettiturvakotiin on matalan kynnyksen paikka, yhteyttä voi ottaa mihin vuorokauden aikaan tahansa. Nettiturvakodin tarkoitus ei ole kerätä asiakkaista tietoja, joten asiakas voi pysytellä anonyyminä.

Nettiturvakodin sivut tarjoavat itsearvioinnin ja oman avun välineitä, kuten testin ”eläkö väkivaltaisessa parisuhteessa” tai ohjeet turvasuunnitelman tekoa varten. Nettiturvakoti toimii tärkeänä kanavana vertaistuelle ja tiedolle, se toimii hyvänä välineenä varhaisen vaiheen väkivaltaan puuttumisessa sekä ennaltaehkäisyssä. (Karjalainen 2008.)

3.4 MARAK, moniammatillinen riskinarviointi

Alkujaan MARAC (mu-agency Risk Assessment Conference eli moniammatillinen riskinarviointi MARAK) on kehitetty Ison-Britannian Cardiffissa 2003. Menetelmä on sittemmin levinnyt Britanniassa laajasti. Suomessa MARAK-menetelmän kokeilu aloitettiin vuonna 2010 Päijät-Hämeessä, Oulussa ja Helsingissä. Nykyään menetelmä on käytössä yli kymmenellä paikkakunnalla Suomessa. Hankkeen koordinoinnista ja arvioinnista vastaa Terveiden ja hyvinvoinnin laitos eli THL. Marakin kohderyhmänä on toistuvan lähi- ja parisuhdeväkivallan uhrin. MARAK on tarkoitettu henkilöille, jotka kokevat vakavaa parisuhdeväkivaltaa tai sen uhkaa. Parisuhdeväkivalta voi olla henkistä, fyysistä tai seksuaalista myös

kunniaväkivaltatapaukset soveltuvat MARAK:iin käsiteltäviksi. MARAK:n ideana on laatia moniammatillisessa työryhmässä väkivallan uhrille tai uhan alla elävälle henkilölle turvasuunnitelma ja näin parantaa tämän turvallisuutta. (Rikksentorjuntaneuvosto 2015.)

MARAK:n tavoitteena on tunnistaa vakavan parisuhdeväkivallan uhrin, eli riskinarviointi, ehkäistä väkivallan uusiutumista, parantaa uhrin turvallisuutta moniammatillisella työryhmällä sekä vähentää parisuhdeväkivallasta aiheutuneita seurauksia. (THL 2013.) Tavoitteena on, että parisuhdeväkivalta, ja sen uhka loppuu ja että uhri saa tarvitsemansa avun ammattilaisilta, ja viranomaisilta yhdellä ilmoituksella mahdollisimman helposti, nopeasti sekä yksinkertaisesti. (THL 2017.)

Tavoitteena on myös tunnistaa ne uhrin, jotka suurella todennäköisyydellä päätyvät tulevaisuudessa uudestaan uhreiksi ja katkaista parisuhdeväkivallan kierre. MARAK:issa täytetään standardoitu riskinarviointilomake, joka perustuu Isossa-Britanniassa tehtyyn tutkimukseen henkirikosten riskitekijöistä sekä taustatekijöistä. Lomakkeen voi täyttää kuka tahansa viranomainen kuten poliisi, turvakodin henkilökunta, lääkäri, sosiaalityöntekijä tai sairaanhoitaja. Lomakkeella kysytään väkivallasta, sen eri muodoista ja väkivallan uhasta. (Rikksentorjuntaneuvosto 2015.)

Mikäli tietyissä kohdissa pisteitä tulee tietty määrä, niin viranomainen siirtää asian MARAK:iin. Pistemäärän täytyminen ei kuitenkaan ole ainoa asia mitä MARAK:iin siirtämisessä tarkastellaan. Ammatilainen voi ohjata henkilön MARAK:iin myös, jos hän on vakavasti huolissaan uhrista. Esimerkkinä tilanne jolloin viranomainen olettaa, että uhri ei pelon vuoksi pysty tuottamaan olennaisia asioita. Kolmas peruste MARAK:iin siirtämisessä on väkivallan kärjistyminen. Yleisin käytäntö on viedä asia MARAK:iin, jos poliisin kotihälytyksiä on vuoden aikana tullut vähintään kolme. MARAK:in pisteet ovat siis vain ohjeellisia joiden tarkoitus on ennemminkin toimia apuvälineenä arvioinnissa, kuin määrittävinä

kriteereinä. Uhrin tapaus lähetetään MARAK:iin uhrin suostumuksella (Rikoksantorjuntaneuvosto 2015.)

Linkki MARAK- riskinarviointilomakkeeseen:

- https://thl.fi/documents/605877/1663634/marak_riskinarviointilomake_suomi.pdf/c3714af4-9d8a-4591-a0ab-222d525fa551

MARAK kokoontuu yleensä säännöllisesti, kerran kuukaudessa on hyvin yleinen kokoontumisväli. Uhri ei itse ole mukana MARAK kokouksessa. Moniammatilliseen työryhmään voi kuulua poliisi, lääkäri, avoterveydenhuollon edustaja, rikosuhripäivystys, lastensuojelu ja muita vastaaviane. (INDEX 2015.) Perusterveydenhuollon edustajan saaminen MARAK-työryhmään on ollut haasteena usealla paikkakunnalla (Kaltemaa-Uurtamo 2015.)

Yleensä MARAK:ssa käsitellään useampi tapaus kerrallaan ja osallistujien on tarkoitus käydä tapauksia hieman ennakkoon läpi. Kokouksessa käydään läpi uhrin asioita ja osanottajat välittävät toisilleen tietoa uhrin tilanteesta. Jos viranomaisten välisessä tiedonkulussa on puutteita tai katkonaisuutta, voi siitä aiheutua vaaratilanteita väkivallan uhrille. Kokouksessa laaditaan tietojen perusteella kustakin tapauksesta toimenpidesuunnitelma. Sovitut toimenpiteet kirjataan ylös ja niiden toteutumista seurataan. Sovittu toimenpide voi olla vaikka säännölliset tapaamiset sosiaalityöntekijän kanssa, jolla turvataan tiedonkulku uhrilta viranomaisille. Poliisin toimenpide voi olla tutkinnan tehostaminen tai tutkinnan aloittaminen uhrin rikosilmoitukseen liittyen. Muita mahdollisia toimenpiteitä voivat olla järjestetty paikka turvakodista, keskusteluapua, apu asunnon hankkimisessa tai tukien hakemisessa, lähestymiskiellon haku tai rikosilmoituksen teko tapahtuneesta. (Rikoksantorjuntaneuvosto 2015).

MARAK kokouksessa myös nimetään uhrille tukihenkilö, joka tuo MARAK-työryhmälle tietoon uhrin toiveet turvasuunnitelman tekoa varten ja joka kulkee uhrin rinnalla koko työskentelyn ajan, sekä auttaa käytännön

asioissa, kuten virastoissa asiointissa tai asunnon hankinnassa (THL 2017).

Kun ensimmäinen palaveri on pidetty, ilmoittaa uhria haastatellut henkilö uhrille päätetyt toimenpiteet. Sama henkilö myös seuraa työryhmän toimenpiteiden toteutumista. Uusi palaveri pidetään, mikäli toimenpiteet eivät toteudu tai väkivalta ja sen uhka jatkuu (Rikoksantorjuntaneuvosto 2015.) Vuonna 2014 Pohjois-Karjalassa yli 90 prosenttia apua pyytäneistä on saanut lopun väkivallalle MARAK:n avulla. (YLE 2014.)

3.5 Perheneuvola

Kunnat ovat velvoitettuja järjestämään asukkailleen kasvatus- ja perheneuvonnan palvelut. Palveluiden järjestämisestä on asetettu Sosiaalihuoltolain 3. luvun 26§:ssa.

Perheneuvolat toimivat tärkeänä yhteistyötahona niin lastenneuvolan kuin aikuisten hoitotahojen kanssa. Perheneuvoloissa työskentelee useimmiten psykologi, sosiaalityöntekijä ja lasten psykiatri joilta voi pyytää konsultaatioapua tarvittaessa. Heiltä on myös mahdollista saada koulutusta neuvolahenkilökunnalle, kuinka toimia pulmatilanteissa. (Valtioneuvosto 2007.)

Perheneuvolan tehtävänä on ohjata kasvatuksessa ja ihmissuhdeongelmissa sekä tukea perheiden ja lasten myönteistä kasvua ja tukea vanhemmuutta. Parisuhdeväkivalta vaikuttaa lapseen ja voi vaikuttaa lapsen käyttäytymiseen sekä kognitiiviseen kehitykseen. Näissä tilanteissa perheneuvolalla on suuri rooli, koska vanhemmat eivät välttämättä kerro kotona tapahtuvasta väkivallasta vaan työntekijän on luotava luottamussuhde lapseen ja osattava lukea häntä tilanteen selvittämiseksi. Työntekijän täytyy osata tulkita lapsen kehitystä ja käytöstä sekä käytöshäiriöitä tilanteiden ratkomiseksi. (Dufva V. 2001.)

Perheneuvoloiden toiminta on vapaaehtoista ja luottamuksellista sekä maksutonta ja se on kaikkien saatavilla ilman lähetettä. Palveluihin kuuluu

ohjausta ja neuvontaa, ryhmiä, verkostotyöskentelyä, psykologisia, sosiaalisia ja lääketieteellisiä tutkimuksia sekä erilaisia terapiamuotoja. (Dufva 2001.)

3.6 Parisuhdeterapia

Parisuhdeterapialla pariskunnat yleensä haluavat saada parisuhteensa toimimaan tai jonkin yksittäisen kriisin tai ongelman parisuhteessa ratkaistua. Parisuhdeterapiasta on mahdollista saada apua myös erotilanteisiin, jos esimerkiksi halutaan selvittää miten ero aiheuttaisi mahdollisimman vähän haittaa lapselle. (Vastaamo 2018.)

Yleisimpiä syitä terapiaan hakeutumiselle ovat riitely, ongelmat vuorovaikutuksessa, etäännyminen puoliosasta ja kriisit. Kriisejä voivat olla muun muassa pettäminen, lapsettomuus, ero tai päihderiippuvuus. (Väestöliitto 2018.)

Terapiassa on tarkoitus tarkastella parisuhdetta juuri tällä hetkellä, kuitenkin siellä etsitään vastauksia niin omaan toimintaan kuin toisenkin ja tarkastellaan tätä lapsuuden ja ylisukupolvisuuden kautta. Terapian tarkoituksena on oppia ja kohtaamaan itsensä ja toinen yksilöinä joilla on tilaa kasvaa. Terapia suunnitellaan yksilöllisesti yhdessä parin kanssa ja tapaamisia voi olla muutamista käynneistä vuosia kestäväään terapiasuhteeseen. Yleensä pariterapiaan mennään yhdessä, mutta se voidaan toteuttaa myös itsekseen muutosta haluavan osapuolen kanssa. (Instory 2018.)

Terapiaan voi hakeutua myös parisuhteiden välissä, jotta edellisen suhteen kompastuskivet eivät vaikuta mahdolliseen tulevaan suhteeseen. Terapiaan hakeutuva voi miettiä onko oma ongelma riittävän vakava terapiaan. Kuitenkin terapiaan olisi hyvä hakeutua mieluummin aiemmin kuin odottaa ongelmien paisumista liian suuriksi. Silloin terapian tulokset saavutetaan nopeammin ja tulokset ovat parempia. (Väestöliitto 2017)

Väkivaltatilanteissa terapiassa on mahdollista käsitellä väkivaltaa ja siihen johtaneita syitä puolueettomassa ympäristössä ja niin että molemmat tulevat kuulluksi. Usein ulkopuolinen puolueeton työntekijä tai terapeutti osaa tuoda molemmille osapuolille jotain uutta näkökulmaa. Suurin osa terapiaan hakeutuvista onnistuu pelastamaan parisuhteensa varsinkin, jos terapiaan mennään yhdessä, jolloin molemmat ovat valmiita ratkomaan tilanteita. (Väestöliitto 2017.)

Kirkko tarjoaa myös maksutonta perheneuvontaa, joka on kaikille avointa, vaikka ei kuuluisi kirkkoon. Tämä tapahtuu perheasiain neuvottelukeskuksessa, joita sijaitsee monilla eri paikkakunnilla. Ajan perheneuvojalle voi varata etukäteen, perheneuvojan kanssa on mahdollista selvittää parisuhteen, perheen ja henkilökohtaisia ongelmia. Siellä on tarjolla myös erilaisia terapiaryhmiä. (Evl 2018.)

Pariterapiaa on mahdollista saada yksityiseltä tai kuntasektorilta sekä kirkon kautta. Jokaisessa näissä on ammattilaisia ja jokainen voi löytää itselleen sopivan terapiamuodon. (Väestöliitto 2017.)

Kela:lta on mahdollista saada korvausta pariterapiasta. Korvauksen voi saada mm. perhe-, pari- tai yksilöterapiasta. Kelan myöntämä tuki on voimassa vuoden kerrallaan kuitenkin enimmillään kolme vuotta. Kela arvioi tuen yksilöllisesti ja myös puolison korvattavuus vaikuttaa tähän. (Kela 2018.)

3.7 Sovittelutoimisto

Sovittelu tulee kyseeseen vain niissä tapauksissa jotka ovat tulleet poliisin tietoon ja joista on tulossa rikosoikeudellisia seuraamuksia. Sovitteluun päädytään siis niin että osapuolet ovat esitutkinnassa kertoneet halustaan sovittaa asian. Tämän jälkeen poliisi tai syyttäjä lähettävät tapauksen sovittelutoimistoon joka tutkii poliisin ja syyttäjän asiakirjoista tapahtuneen. Sovitteluohjaaja ottaa yhteyttä osapuoliin ja alkaa selvittää heidän näkemystään, samalla kerrotaan sovittelusta sekä sen merkityksestä. Osapuolille kerrotaan myös mahdollisuudesta hankkia lainopillinen

avustaja tai tukihenkilö ja tarvittaessa tulkki. Varsinaisesta sovittelusta vastaa kaksi valittua sovittelijaa, jotka vastaavat koko sovittelun toteutumisesta. (Poliisi 2018.)

Lähisuhdeväkivaltaa on mahdollista sovittaa kaikkialla Suomessa, sovittelu on aina vapaaehtoista, puolueetonta ja maksutonta ja suostumuksen sovitteluun voi peruuttaa missä kohtaa tahansa. Sovittelulla työntekijät toivovat, että väkivallan olisi mahdollista loppua. Sovittelussa käydään läpi henkisiä ja aineellisia vahinkoja joita uhri on teosta mahdollisesti saanut. Rikoksen tekijällä on tässä myös mahdollisuus ottaa vastuu teostaan ja hyvittää tekoa uhrille. Yleisesti väkivallan sovitteluun on mahdollista päästä pariskuntien, joilla yksittäinen riitatilanne on johtanut väkivaltaan eikä tämä ole toistuvaa. (Jensen 2016.)

Lähisuhdeväkivallan sovittelijaksi on mahdollista päästä kouluttautumalla sovittelutoimiston järjestämällä kurssilla ja sovittelijalla täytyy olla viisi vuotta kokemusta muunlaisten rikos- ja riita-asioiden sovittelusta. (Jensen 2016.)

Sovittelu tapahtuu pääosin osapuolten ehdoilla, mutta kouluttautuneet sovittelijat varmistavat käsittelyn tasapuolisuuden. Sovittelun tarkoituksena on käsitellä tapahtumaa rakentavasti. Tarkoituksena on selvittää, kokeeko epäilty tehneensä väärin, jos hän kokee olevansa oikeutettu tekoon ei sovittelun edellytykset toteudu. Sovitteluohjaajan tulee myös ennen sovittelua selvittää, että sovittelu on uhrin edun mukaista ja kaikilla osapuolilla on voimavaroja asian selvittämiseen. Sovittelun edetessä sovintoon laaditaan molempia osapuolia sitova sopimus, jonka myös sovittelijat allekirjoittavat. Sopimuksessa sovitaan asiat joilla tekijä tekonsa voi hyvittää, niin rahalliset korvaukset kuin teot ja jopa anteeksipyyntö. (Jensen 2016.)

On myös mahdollista, että sovittelu keskeytetään jolloin asia palaa takaisin syyttäjälle. Vaikka sovittelussa olisikin päädytty osapuolten puolesta sovintoon, tekee syyttäjä aina viimekädessä päätöksen viedäänkö asia eteenpäin. Jos tekoja on taustalla ennestään ja ratkaisua

yritetään hakea sovittelun kautta, on hyvin todennäköistä, että sovinnosta huolimatta päädytään syytteen nostamiseen. (Poliisi 2018.)

3.8 Rikosuhripäivystys

Rikosuhripäivystyksen tavoite on parantaa rikoksen uhrin, hänen läheisensä ja rikosasian todistajan asemaa. Rikosuhripäivystys eli RIKU tuottaa matalan kynnyksen tuki- ja neuvontapalveluita.

Rikosuhripäivystykseen voi ottaa yhteyttä, kun epäilee joutuneensa rikoksen uhriksi tai läheinen/asiakas on joutunut rikoksen uhriksi. Myös esimerkiksi turvakodista voidaan asiakkaan luvalla konsultoida RIKU:n työntekijää. RIKU:n työntekijä käy säännöllisesti joissakin turvakodeissa tapaamassa asiakkaita. Yhteyttä voi ottaa, jos tarvitsee rikoksen tiimoilta auttavia neuvoja tai keskustelu apua. Yhteyttä RIKU:un voi ottaa puhelimitse tai verkossa, voit myös sopia henkilökohtaisen tapaamisajan lähimpään palvelupisteeseen. Yhteyttä on mahdollisuus ottaa myös anonyyminä. Rikosuhripäivystyksen työntekijät ovat sitoutuneet noudattamaan eettisiä periaatteita toimiessaan vapaaehtoisena puhelin- ja verkkoauttajina. Tämä takaa, että keskustelu on luottamuksellista ja voi asioida myös nimettömänä. Tukipalvelut perustuvat ammatillisesti ohjattuun vapaaehtoistoimintaan (RIKU 2018.)

Rikosuhripäivystyksen tukihenkilöt auttavat asiakkaita konkreettisesti, tulevat mukaan poliisikuulusteluun, auttavat lähestymiskiellon hakemisessa tai rikosilmoituksen tekemisessä. Vuonna 2015 rikosuhripäivystykseen oli 35638 yhteydenottoa. Rikosuhripäivystyksen palvelut ovat asiakkaille maksuttomia (RIKU 2018.)

4 MIEHET PARISUHDEVÄKIVALLAN UHRINA; AUTTAMISKEINOT JA ASEENTEET

Väestöliiton mukaan 16% suomalaisista miehistä on joutunut väkivallan ja uhkailun kohteeksi parisuhteessa. Yli viidesosa on ollut uhri aiemmissa liitoissa. Miehiin kohdistuvaa väkivaltaa esiintyy kaikissa sosiaaliluokissa. (Nurminen 2018.) Tutkimustulokset osoittivat, että miesten kokema parisuhdeväkivalta on monimuotoista. Miehet kokevat naisen taholta eri asteista fyysistä väkivaltaa. Miehet kokevat lisäksi seksuaalista hyväksikäyttöä fyysisen väkivallan osana. Naiset kohdistavat miehiin runsaasti sanallista ja sanatonta julmuutta, sosiaalista manipulointia, kontrollointia ja epäsuoraa kaltoinkohtelua. Lapsia käytetään naisten toimesta väkivallan välineenä miehiä kohtaan. (Federley 2016.) Nainen voi huutaa tai kieltäytyä puhumasta tai arvostella miestäns nöyryyttävästi muiden ihmisten edessä. Nainen voi kieltäytyä tekemästä päätöksiä yhdessä ja jättää miehen ulkopuolelle perheen asioista. Henkinen väkivalta muuttuu herkästi myös seksuaaliseksi väkivallaksi, kun puolison seksuaalisuutta ja kehoa kritisoidaan ja verrataan muihin. (Nurminen 2018.) Väkivalta saattaa olla tilannekohtaista, jolloin katkennut tunneyhteys ilmenee kritisoinnina ja hyökkäyksenä. Tällöin tapahtumasarjan voi laittaa alulle tunne hylätyksi tulemisesta ja pelko siitä tai viha. Usein tilannekohtainen väkivalta on molemminpuolista. Mies voi väkivallan aikana hillitä ja pitää naisesta voimalla kiinni tai estää naista liikkumasta, jolloin mies itsekin syyllistyy väkivaltaan. (Nurminen 2018.)

Jonkun verran väkivallan teot olivat erilaisia sukupuolesta riippuen. Miehet kokivat useammin tavaroilla heittäilyä ja lyömistä, kun taas naiset kuristamista ja kiinnipitoa. (Heiskanen & Ruuskanen 2010.) Väkivalta voi olla jatkuvaa kiusaamista, jolloin puoliso käyttää väkivaltaa kontrolloimisen ja alistamisen välineenä (Nurminen 2018). Miesten kokemalla parisuhdeväkivallalla on useita pitkäaikaisiakin vaikutuksia miehiin. Koettu väkivalta aiheuttaa miehille monia kielteisiä tunteita sekä saa miehet toteuttamaan erilaisia negatiivisia väkivaltakierteen katkaisuyrityksiä. Parisuhdeväkivallalle alistuminen ja omanarvontunnon heikkeneminen

johtaa miehen identiteetin murtumiseen. Pitkäaikainen väkivallan kokeminen parisuhteessa saa miehet suhtautumaan kielteisesti kaikenlaiseen väkivaltaan. Tutkimuksesta kävi ilmi, että väkivaltakierteen katkeamisen estää mieheen kohdistuvan parisuhdeväkivallan vähättely yhteiskunnassa, sekä avunhakemisen että avunsaannin vaikeudet. (Federley 2016.)

Miehetkin kokevat yhtenä parisuhdeväkivallan muotona seksuaalista väkivaltaa. Miehet harvoin kertovat siitä, koska kokevat henkilökohtaista häpeää. Miehet myös kokevat, että eivät osaa sanoittaa tapahtunutta. Miesten esiin tuoma seksuaalinen väkivalta voi esiintyä pakottamisena seksiin tai tekoihin mitä mies ei halua tai miehen tarpeiden huomiotta jättämisenä. (Nettiturvakoti 2018.)

Apua seksuaalista väkivaltaa kokeneille miehelle tarjoavat:

- www.miestenkeskus.fi
- www.tukinainen.fi

Miehet kokivat erään tutkimuksen mukaan avun hakemisen vaikeaksi, koska he kokivat törmäävänsä auttamistahojen miesvihamielisiin ja puolueellisiin asenteisiin. Miehet kokivat, että eivät saaneet ääntään kuuluviin ja joutuivat naisvaltaisen auttamisjärjestelmän keskiöön ja ohjattavaksi (Flink 2008.) Miehet kestävät väkivaltaa pitkään ja eivät pidä väkivaltaa aitona, koska miehellä ja naisella saattaa olla isokin kokoero. Silti väkivalta traumatisoi miestä, vaikka mies olisi naista vahvempi tai väkivallasta ei jäisi fyysisiä vammoja tai jälkiä. (Nurminen 2018.)

Tutkimus vahvisti käsitystä, että miehetkin kokevat parisuhteessa väkivaltaa kumppanin taholta. Miehet kohtaavat haasteita erityisesti avunsaannissa ja avun hakemisessa. Parisuhdeväkivaltaa kokeneille miehille tarkoitettuja palveluja on selkeämmin tuotava esille ja ennaltaehkäisevästi lisättävä valistusta nuorille siitä, mikä parisuhteessa on hyväksyttävää käytöstä. Tutkimuksessa tuotettua tietoa voidaan käyttää hyväksi kehitettäessä palveluita parisuhdeväkivaltaa kokeneille

miehille. Lisäksi tuotetun tiedon avulla on mahdollista kouluttaa terveydenhuoltohenkilöstöä sekä muita parisuhdeväkivallan parissa työskenteleviä käsittelemään väkivallan kohteeksi joutuneiden miesten ongelmia. Empiiristä tietoa miehiin kohdistuvasta parisuhdeväkivallasta tarvitaan myös samaa sukupuolta olevien parisuhteista. Näin on mahdollista päästä syvällisempään ymmärrykseen miehiin kohdistuvan parisuhdeväkivallan erityispiirteistä. (Federley 2016.)

5 VÄKIVALTAISESSA PARISUHTEESSA PYSYMINEN

Parisuhdeväkivalta on usein hyvin moniulotteista ja pitkään jatkuneena ongelma on erittäin monisyinen. Ulkopuolisen on helppo ajatella ja syyllistää väkivallan uhria siitä, että ei lähde suhteesta ja asettaa itsensä ja kenties lapsensa vaaraan ja vahingolliseen perhe-elämään. Syitä tuhoisaan ja väkivaltaiseen suhteeseen jäämiseen on useita ja näitä syitä on ulkopuolisen vaikea ymmärtää. Yksi suhdetta ylläpitävä tekijä on elämän syklisyys väkivallassa. Hyvin yleistä on, että väkivaltaa seuraa hyvä jakso anteeksipyyntöineen ja katumuksineen. Tällöin annetaan lupauksia paremmasta huomista ja hyvittää väkivaltaa. Tämä pitää yllä uskoa, että asiat muuttuvat ja kaikki järjestyy. Tätä jatkuu kenties seuraavaan hyökkäykseen saakka. (Holmström 2011.) Uhri tiedostaa, että väkivallalla on taipumus toistua, mutta haluaa uskoa, että hänen kohdallaan näin ei ole. Uhri selittää väkivaltaa yhtenä virheenä, jonka perusteella ei ole oikeutta tuomita ketään. (Hellsten 2016.) Kiintymys, rakkaus ja väkivalta kietoutuvat toisiinsa ja se on todellisuutta jota uhrin elävät, väkivalta on vain yksi osa parisuhdetta (Ojuri 2006).

Väkivaltaisessa puoliossa on muitakin piirteitä, kuin väkivaltaisuus, rakastettavia puolia ja ominaisuuksia. Keskeistä väkivaltaisissa suhteissa on uhrin hallitseminen pelolla. Pelko estää uhria irrottautumisesta suhteesta, jossa tekijä on uhkaillut tai pelotellut uhria tai hänen lähipiiriään tai vaikkapa lemmikkiä. Suhteen lopettaminen ja siitä irroittautuminen on prosessin vaarallisin osuus eikä ero välttämättä lopeta väkivaltaa, päinvastoin. Irroittautuminen käy harvoin kerralla. Moni uhri kuvaa, että on helpompaa olla suhteessa niin tietää missä väkivaltainen puoliso on milloinkin, eron jälkeen tekijä voi vaania missä vain ja milloin vain. Yrityksiä ja palaamisia voi olla matkalla monia. Myös miehet kokevat parisuhteissaan väkivaltaa ja myös naiset voivat olla väkivallan tekijöitä. Miesten kokema ja naisten toteuttama parisuhdeväkivalta on yhtä väärin, ilmiö on kuitenkin erilainen. (Holmström 2011.)

Usein väkivallan tekijä vähättelee tekojaan ja uhrin todellisuuden kuva voi vääristyä. Uhri voi kokea olevansa syyllinen väkivaltaan. Ihmisen on

vaikea kohdata omaa väkivaltaisuuttaan. Tekijä selittelee tekojaan monin tavoin ja kertoo mm puolison ärsyttäneen, vetoaa kiivaaseen luonteeseen tai humalatilaa, näistä ei mikään ole selitys väkivallalle eikä väkivallan todellinen syy. Osa tekijöistä selittelee väkivaltaa mustasukkaisuudella ja ikään kuin romantisoi väkivaltaa. Väkivalta on rikos ja siitä voi päästä irti vastuuta ottamalla omista teoistaan ja myöntämällä väkivaltaisuuden itselleen ja muille. (Väestöliitto 2018.)

Ensimmäisen väkivaltatilanteen jälkeen saattaa kulua pitkä aika ennen kuin uhri havahtuu muutoksen tarpeeseen tai mahdollisesti harkitsee tai hakee apua. Avun hakemisen harkinta saattaa kestää vuosia ja turhauttaa lähipiiriä ja avuntarjoajia. Kiintymys, rakkaus ja väkivalta kietoutuvat toisiinsa ja pian se on todellisuutta jota uhrin elävät, väkivalta on vain yksi osa parisuhdetta. (Ojuri 2006.) Pitkään jatkuessa uhri ei välttämättä enää tunnista väkivaltaa elämässään, vaan väkivalta on osa normaalia elämää (Rikosuhripäivystys). Toisaalta taas joidenkin tutkimuksien mukaan, kun väkivalta on jatkunut pitkään alkaa uhri ymmärtämään tilanteen vakavuuden (Hellsten 2016).

Parisuhdeväkivallan uhrin auttamisessa onkin paljon hyödyllisempää konkreettisen avun tarjoaminen, tuomitsematta jättäminen, kuunteleminen ja tilanteen pohtiminen yhdessä uhrille, kuin jatkuva moralisointi tilanteesta. Uhrin ollessa hengenvaarassa on tilanne toki toinen. Uhrin empaattinen kohtaaminen ei tarkoita väkivallan hyväksymistä. Väkivalta on aina väärin, eikä koskaan uhrin syy. Riitaan tarvitaan kaksi, mutta väkivallasta on vastuussa vain tekijä, omasta käytöksestään on itse vastuussa jokainen. Se on hyvä todeta ääneen ja mielellään moneen kertaan. Uhri lähtee suhteesta vasta, kun on siihen valmis. (Holmström.)
Terveystieteiden ammattilaisen on otettava huomioon, että sairauskertomusmerkinnät on tehtävä niin, etteivät ne aiheuta uhrille ongelmia. Esimerkiksi epikriiseja ei lähetetä postitse kotiin (Pikkarainen, halmesmäki 2003.)

Mikäli tilanne on se, että uhri ei ole vielä valmis lähtemään parisuhteesta, on syytä yhdessä uhrin kanssa tehdä suunnitelmia mahdollisten uusien hyökkäysten varalle. Turvasuunnitelma on hyvä olla olemassa, jotta jo ennakkoidessa väkivaltaa, tietää miten toimia. Uhria on hyvä kannustaa pakkaamaan turvakassi valmiiksi. Kassiin rahaa, henkilöllisyyspaperit ja tarvittavat lääkkeet nopean poistumisen varalle. Naistenlinjalta löytyy käytännön vinkkejä joita, sosiaali- ja terveydenhuollon henkilökunta voi työssään hyödyntää työskennellessään väkivaltaisessa parisuhteessa elävän kanssa (Naistenlinja 2017.)

Turvaohjeet löytyvät helposti sivuilta:

- <https://www.naistenlinja.fi/tietoa-vakivallasta/turvaohjeita/>

6 POHDINTA

Väkivalta murentaa uhrin käsityksen itsestään, se lannistaa myös tekijän itsetuntoa (Väestöliitto 2018). Huomiota tulee kiinnittämistä fyysisten vammojen hoitamisen ohella muidenkin ongelmien havaitsemiseen. Ongelmiin tulee tarttua ja huomiota täytyy kiinnittää myös jatkohoidon ohjaukseen sekä suunnitteluun. (Brusila 2008.) Pelkästään tiedon välittäminen ei riitä, vaan myös muutoksia asenteisiin tarvitaan. Väkivalta ei ole hyväksyttävää ja olisi erittäin tärkeää ymmärtää minkälaisia seurauksia väkivallalla on, sekä parisuhdeväkivallan pitkäkantoiset vaikutukset yksilöön ja yhteiskuntaan. (Kaltemaa-Uurtamo 2015.) Miesuhreihin tulisi kiinnittää enemmän huomiota, sillä tilastojen valossa 16% miehistä on kokenut parisuhdeväkivaltaa Suomessa (THL 2017).

Parisuhdeväkivallasta on puhuttava väkivaltana, se ei ole vuorovaikutusongelma tai perheriita vaan puhtaasti rikos. Puheeksi ottaminen ja avunpiiriin saattaminen auttaa myös perheen lapsia ja ehkäisee väkivallan kierteen jatkumista sukupolvelta toiselle. Parisuhdeväkivaltaa pystytään ennaltaehkäisemään ja väkivallasta kysyminen ja sen puheeksi ottaminen on väliintulo, joka tarjoaa uhrille mahdollisuuden kertoa kokemastaan väkivallasta. Työntekijä on tärkeässä roolissa väliintulossa ja työntekijällä pitääkin olla ajantasaista tietoa eri tukipalveluista ja tahoista, laista sekä viranomaisten kanssa sovituista ohjauk käytännöistä. (Kaltemaa-Uurtamo 2015.)

Parisuhdeväkivalta on kansanterveysongelma, joka ei välttämättä näy ulospäin ja tämän vuoksi väkivallan mahdollisuudesta on kysyttävä kaikilta. Mikäli työskentelee pisteessä missä kartoitetaan millään tavalla potilaan tai asiakkaan tilannetta, kysyminen saa myös vähemmän syyllistävän sävyn, mikäli asia otetaan puheeksi järjestelmällisesti kaikkien kohdalla. (Piispa 2013.)

Keinoja puuttumiseen on, mutta avun piiriin ohjaamiseen ei ole välttämättä riittävästi tietoa. Tukipalveluihin ohjaamiseen haasteena tuntuu olevan

myös resurssit kuten rahan ja ajan puute. Puheeksi ottamisen vaikeuksiin vaikuttavat osittain samat ongelmat. (Ruohonen 2006.)

Perheiden tilanteet, lähtökohdat ja ongelmat ovat kaikilla erilaiset ja monimuotoiset, joten auttamiskeinoja ja ratkaisuja on myös etsittävä laajemmasta näkökulmasta (Ruohonen 2006).

Parisuhdeväkivalta tilanteiden systemaattinen dokumentointi ja tilastointi, sekä järjestelmällinen ja laajasti tavoitettava koulutus sosiaali- ja terveydenhoidon työntekijöille olisivat ensiarvoisen tärkeitä kehittämiskohteita ja toimenpiteitä parisuhdeväkivalta työn kehittämiseksi. (Flinck 2009.) Tutkimus osoittaa, että diagnoosien tarkka dokumentointi on puutteellista parisuhdeväkivaltapauksissa. On entistä enemmän kiinnitettävä huomiota kirjaamiseen, sekä uhrin taustatietojen selvittämiseen koko hoitajakson ajalta. Tällä tavoin varmistetaan hyvän hoidon lisäksi, hoidon vaikuttavuus. Mikäli väkivallan käyttö tulee esiin, voidaan uhria auttaa laajemmin, eikä tarvitse tyytyä vain hoitamaan fyysisiä vammoja. Huolellinen dokumentointi voi siis mahdollisesti olla vaikuttamassa uhrin elämänlaadun parantumiseen ja väkivallan loppumiseen. (Kivelä ym. 2016.)

LÄHTEET

Painetut lähteet:

Dufva, V. 2001. Mikä lapsella hätänä? Helsinki: Ensi- ja turvakotien liitto.

Flinck A. 2008. Naisten ja miesten kokema parisuhdeväkivalta on monimuotoista. Sairaanhoitajalehti 81(3).

Flinck, A. 2009. Perheväkivallan tunnistamista estäviä tekijöitä. Sairaanhoitajalehti 84(5).

Karjalainen, R., Perhe- ja lähisuhdeväkivalta auttamisen käytäntöjä. Helsinki. 2006.

Ruohonen, M., Perhe- ja lähisuhdeväkivalta auttamisen käytäntöjä. Helsinki. 2006.

Suni, J. 2017. Sosiaalikasvattaja. Lahden ensi- ja turvakoti, Jussi-työ. Haastattelu 15.2.2017

Elektroniset lähteet:

Brusila, P. 2008. Parisuhdeväkivallan kohtaaminen vastaanotolla. <http://www.duodecimlehti.fi/lehti/2008/1/duo96966> [luettu10.2.2018]

Lahden ensi- ja turvakoti ry. 2017. Jussi-Työ. <https://ensijaturvakotienliitto.fi/lahdenensijaturvakoti/palvelut/perhevakivalta-tyon-avopalvelut/jussi-tyo/> [luettu2.1.2018]

Ensi- ja turvakotienliitto ry. 2017. Kuka voi tulla turvakotiin ja mitä siellä tapahtuu. https://www.turvakoti.net/site/?lan=1&page_id=153 [luettu2.1.2018]

Federley K. Tampereen yliopisto. 2016. Miesten kokemuksia naisten tekemästä parisuhdeväkivallasta ” Tuntui kuin jokin varjo olisi ollut kokoajan perässäni”.

[http://tampub.uta.fi/bitstream/handle/10024/98740/GRADU-1\)458733112.pdf?sequence=1&isAllowed=y](http://tampub.uta.fi/bitstream/handle/10024/98740/GRADU-1)458733112.pdf?sequence=1&isAllowed=y) [luettu 10.2.2018]

Sosiaalihuoltolaki. 30.12.2014/1301.

<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2014/20141301?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=sosiaalihuoltolaki#L3P26> [luettu 4.2.2018]

Hartikainen, M. 2013. Jussi-työ käyttää erilaisia menetelmiä joustavasti.

<http://www.haaste.om.fi/fi/index/lehtiarkisto/haaste42013/jussi-tyokayttaaerilaisiamenetelmiajoustavasti.html> [luettu 2.1.2018]

Hellsten, E. 2016. ” Kun mä lukitsen ulko-oven öisin, mä en lukitse vaaroja sen ulkopuolelle vaan lukitsen ne sisään” Lähisuhdeväkivalta väkivallankokijan blogikirjoituksissa.

<http://tampub.uta.fi/bitstream/handle/10024/98911/GRADU-1462277810.pdf?sequence=1&isAllowed=y> [luettu 22.2.2018]

Heiskanen, M, Ruuskanen, E. 2010 Tuhansien iskujen maa.

http://www.heuni.fi/material/attachments/heuni/reports/6KHnLcUwR/Full_report_66.pdf [luettu 2.3.2018]

Hyvärinen, S. & Hautamäki, J. 2013. Katkaise väkivalta.

https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/110163/URN_ISBN_978-952-245-922-0.pdf?sequence=1 [luettu 10.3.2018]

Husso, M., Mänttari-van der Kuip, M., Mäntysaari, M. & Kotiranta, T. 2015. Väkivaltatyö Itä-Suomessa.

https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/127151/URN_ISBN_978-952-302-554-7.pdf?sequence=1 [luettu 2.1.2018]

Kivelä, S., Leppäkoski, T., Kälvinmäki, J., Ruohoniemi, J., Puolijoki, H. & Paavilainen, E. 2016. Miten parisuhdeväkivalta näyttäytyy

terveydenhuollossa. <file:///C:/Users/Elina/AppData/Local/Temp/56915-Artikkelin%20teksti-60934-1-10-20160811.pdf> [luettu 2.1.2018]

Rikoksentorjuntaneuvosto. 2015. MARAK.

<http://www.vakivallanvahentaminen.fi/fi/index/hyviakaytantoja/lahisuhdeva-kivalta/marac.html> [luettu 4.1.2018]

Rikoslaki. 19.12.1889/39

<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1889/18890039001?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=rikoslaki#L14> [luettu 10.2.2018]

Instory. 2018. Pariterapia/ paripsykoterapia.

<http://www.instory.fi/psykoterapiapalvelut/pariterapia/> [luettu 8.2.2018]

Jensen, H. 2016. Kiistelty sovittelu. www.inhimillisiauutisia.fi/kiistelty-sovittelu/5167892 [luettu 2.2.2018]

Kaltemaa-Uurtamo, M. Haaste. 2015.

<http://www.haaste.om.fi/fi/index/lehtiarkisto/haaste32015/marak-mallitoimiisuomessa.html> [luettu 10.2.2018]

Kela. 2018. Kuntoutuspsykoterapia.

<http://www.kela.fi/kuntoutuspsykoterapia> [luettu 8.2.2018]35

Miessakit ry. 2018. Lyömätön Linja.

https://www.miessakit.fi/fi/toimintamuodot/lyomaton_linja [luettu 28.2.2018]

Nettiturvakoti. 2017. Mies seksuaalisen väkivallan kokojana.

https://www.turvakoti.net/site/?lan=1&page_id=114 [luettu 28.2.2018]

Piispa, M. 2013. Parisuhdeväkivalta ja alkoholi- syyseurasko?

<https://www.avi.fi/documents/10191/564811/Piispa.pdf/198fd043-e87f-4a37-a140-4630ae0b4403> [luettu 22.2.2018]

Pikkarainen, U. & Halmesmäki, E. 2003. Naisiinkohdistuva väkivalta.

http://www.terveyskirjasto.fi/terveyskirjasto/tk.koti?p_artikkeli=onn00051#s7 [luettu 22.2.2018]

Poliisi. 2018. Rikosasioiden ja eräiden riita-asioiden sovittelu.

<https://www.poliisi.fi/rikkokset/sovittelu> [luettu 3.2.2018]

- Rikosuhripäivystys. 2018. Lähisuhdeväkivalta voi koskettaa jokaista.
<https://www.riku.fi/fi/erilaisia+rikoksia/lahisuhdevakivalta/> [luettu 22.2.2018]
- Pariterapia-tietopaketti. 2018. <http://www.terve.fi/parisuhde-ja-seksi/78428-pariterapia-tietopaketti> [luettu 22.2.2018]
- Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö. 2004. Lasten neuvola lapsiperheiden tukena.
<http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/74223/Opp200414.pdf?sequence=1&isAllowed=y> [luettu 2.3.2018]
- STM. 2012. KASTE 2012-2015.
https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/74066/STM_2012_%20KASTE_FI_uusi.pdf?sequence=1 [luettu 2.1.2018]
- STM. 2016. Kansallinen kehittämissuunnitelma (KASTE 2012-2015) ulkopuolinen arviointi- loppuraportti.
http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/74895/Rap%20ja%20mui_2016_16_PDF.pdf?sequence=1&isAllowed=y [luettu 2.1.2018]
- Laine, T. 2010. Lähisuhde- ja perheväkivallan uhreille tarjottavat turvakotipalvelut.
<http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/71819/URN%3aNB%3afi-fe201504224160.pdf?sequence=1> [luettu 4.2.2018]
- Suomen ev. lut. kirkko. 2018. Kirkon perheneuvonta auttaa maksutta.
<https://evl.fi/apua-ja-tukea/ihmissuhteet/kirkon-perheneuvonta-auttaa-maksutta> [luettu 8.2.2018]
- THL. 2017. Sukupuolistuneen väkivallan yleisyys Suomessa.
<https://thl.fi/fi/web/sukupuolten-tasa-arvo/hyvinvointi/sukupuolistunut-vakivalta/sukupuolistuneen-vakivallan-yleisyys-suomessa> [luettu 20.2.2018]

THL. 2017. MARAK - moniammatillinen riskinarviointi.
https://www.thl.fi/fi/web/lapset-nuoret-ja-perheet/tyon_tueksi/menetelmat/marak [luettu 4.1.2018]

THL. 2013. MARAK- perisuhdeväkivallan riskiarviointi.
http://www.sosiaalikallega.fi/hankkeet/hyvinvointi-hakusessa/terveyttalapista-2013-materiaalit/TL2013_Marak_Ewalds.pdf [luettu 10.2.2018]

THL. 2018. Rikos- ja riita-asioiden sovittelu. <https://www.thl.fi/fi/palvelut-ja-asiointi/valtion-sosiaali-ja-terveydenhuollon-erityispalvelut/rikos-ja-riita-asioiden-sovittelu> [luettu 3.2.2018]

THL.2017. Turvakotipalvelut 2016. <https://thl.fi/fi/tilastot/tilastot-aiheittain/lasten-nuorten-ja-perheiden-sosiaalipalvelut/turvakotipalvelut> [luettu 3.1.2018]

THL. 2018. THL. 2018. Perheneuvolat.
<https://www.thl.fi/fi/web/lastenneuvolakasikirja/lastenneuvolatyon-perusteet/yhteistyotahot/perheneuvolat> [luettu 4.2.2018]

THL.2018. Ota väkivalta puheeksi.
https://thl.fi/documents/605877/747474/ota_vakivalta_puheeksi_kortti_fi.pdf. [luettu 3.3.2018]

Vastaamo. 2018. Parisuhdeterapia.
https://vastaamo.fi/psykoterapia/parisuhdeterapia?gclid=CjwKCAiAweXTBRAhEiwAmb3Xu1gJ5tCh15znzpqmxFHu76G_JnXaW6EvCvZumImihEINo3Mly8OVghoCFz8QAvD_BwE [luettu 2.3.2018]

Väestöliitto.2018. Väkivaltainen-mies.
http://www.vaestoliitto.fi/parisuhde/tietoa_parisuhteesta/parisuhdevakivalta/vakivallan-tekijat/vakivaltainen-mies/ [luettu 11.2.2018]

Holmström, K. 2011. Miksi nainen ei lähde?
<http://www.vaestoliitto.fi/parisuhde/ajankohtaista/?x217700=1038883> [luettu 10.2.2018]

Nurminen. E. 2018. Mies väkivallan kokijana.

http://www.vaestoliitto.fi/parisuhde/tietoa_parisuhteesta/parisuhdevakivalta/vakivallan-uhrit/mies-vakivallan-kokijana/ [luettu 1.3.2018]

Väestöliitto. 2018. Milloin hakeutua pariterapiaan?

<http://www.vaestoliitto.fi/parisuhde/?x17665=6703538> [luettu 10.2.2018]

Yle. Marak. 2014. <https://yle.fi/uutiset/3-7292401> [luettu 10.2.2018]